

II

(Komunikaty)

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Zawiadomienie Komisji

Wytyczne dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności w kontekście REPowerEU

(2022/C 214/01)

Od czasu przyjęcia rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności („RRF”) ⁽¹⁾ nastąpiła diametralna zmiana sytuacji geopolitycznej. Rosyjska agresja na Ukrainę wywarła ogromny wpływ na społeczeństwo i gospodarkę Unii. Te bezprecedensowe wyzwania geopolityczne sprawiają, że jeszcze ważniejsze i pilniejsze staje się ograniczenie uzależnienia UE od paliw kopalnych, zwłaszcza od paliw przywożonych z Rosji, w tym poprzez pełne wdrożenie wniosków zawartych w pakiecie „Gotowi na 55”, a także zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i dalsze zwiększenie efektywności energetycznej. Aby sprostać tym wyzwaniom oraz na wniosek Rady Europejskiej, 18 maja 2022 r. Komisja opublikowała plan REPowerEU, w którym określiła wspólne europejskie działania w tym obszarze stanowiące uzupełnienie działań podjętych w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw energii i magazynowania energii. W szczególności w planie REPowerEU zaproponowano zestaw działań mających na celu oszczędzanie energii, dywersyfikację dostaw i przyspieszenie transformacji Europy w kierunku czystej energii.

- Oszczędności energii można uzyskać na poziomie gospodarstw domowych, budynków, transportu i przemysłu, a także na poziomie systemu energetycznego poprzez zwiększenie efektywności energetycznej.
- Dywersyfikację dostaw gazu można osiągnąć poprzez zwiększenie przywozu LNG oraz importu rurociągami od dostawców spoza Rosji, a także poprzez zwiększenie poziomu biometanu i wodoru odnawialnego lub ze źródeł innych niż kopalne.
- Aby przyspieszyć transformację Europy w kierunku czystej energii, należy zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w koszyku energetycznym oraz podjąć działania mające na celu rozwiązanie problemu wąskich gardeł w infrastrukturze i przepisach, a także niedoborów siły roboczej i kwalifikacji.

Te trzy grupy interwencji są wspierane przez inteligentne połączenie inwestycji i reform.

RRF może odgrywać ważną rolę w mobilizacji i wykorzystaniu dostępnych zasobów na szczeblu unijnym i krajowym z myślą o osiągnięciu celów określonych w planie REPowerEU. Aby udoskonalic ramy RRF i skuteczniej uwzględnić cele planu REPowerEU, Komisja przedstawiła ukierunkowany wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie RRF uwzględniający cel REPowerEU („wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia w sprawie uwzględnienia rozdziałów dotyczących REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności”). Celem jest szybkie stworzenie ram niezbędnych do jak najszybszego uruchomienia inwestycji i reform wzmacniających odporność energetyczną UE. We wniosku tym określono konkretny zestaw celów REPowerEU, które powinny stanowić podstawę inwestycji i reform uwzględnionych w obowiązujących planach odbudowy i zwiększania odporności („RRP”) w ramach specjalnych rozdziałów dotyczących REPowerEU. We wniosku przewidziano również specjalne źródła finansowania odpowiednich działań.

W niniejszych wytycznych wyjaśniono metody opracowywania rozdziałów dotyczących REPowerEU. Niniejsze wytyczne dotyczą w szczególności procesu zmiany obowiązujących już planów. Jeśli chodzi o sporządzanie RRP, nadal obowiązują wytyczne ze stycznia 2021 r. ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

⁽²⁾ Dokument roboczy służb Komisji (2021) 12 final.

W części 1 niniejszych wytycznych wyjaśniono dostępne podstawy prawne zmiany przyjętych RRP. Część 2 dotyczy sporządzenia i treści rozdziału dotyczącego REPowerEU. Wskazano w niej również informacje, które państwa członkowskie powinny przekazać Komisji, dotyczące powodów, celów i charakteru zmian wprowadzonych w RRP.

Przy sporządzaniu zmian w RRP w celu odzwierciedlenia rozdziałów dotyczących REPowerEU obowiązują następujące zasady:

- Państwa członkowskie nadal powinny skupiać się na realizacji obowiązujących RRP, aby umożliwić postępy w osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych, mając na względzie znaczenie tych planów dla przyspieszenia eliminacji skutków pandemii i zwiększenia odporności.
- Zmiana RRP musi być zatem należyście uzasadniona i ograniczona do sytuacji wymienionych w niniejszych wytycznych, aby umożliwić szybkie przyjęcie i uruchomienie dodatkowych inwestycji i reform.
- Nie można obniżać poziomu ambicji określonego w RRP, zwłaszcza w przypadku reform realizowanych w odpowiedzi na zalecenia dla poszczególnych krajów. Dodatkowe inwestycje i reformy rozważane w ramach zmienionego RRP powinny koncentrować się na celach REPowerEU.

Spis treści

	<i>Strona</i>
CZĘŚĆ I: OGÓLNE RAMY DOTYCZĄCE ZMIANY PLANÓW ODBUDOWY I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI	3
Wprowadzenie	3
I. Finansowanie przeznaczone wyłącznie na reformy i inwestycje zawarte w rozdziałach dotyczących REPowerEU	4
1. Art. 21a – nowe zasoby na rzecz REPowerEU	4
A) Przesunięcia środków z europejskich funduszy na podstawie art. 26a rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (UE) 2021/1060 („rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów”)	4
B) Alokacja z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	6
II. Podstawy zmiany RRP	7
1. Art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF: zmiana planu załączonego do wniosku o wsparcie w formie pożyczki	7
2. Art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF: aktualizacja planu	9
3. Art. 21 rozporządzenia w sprawie RRF: zmiana lub zastąpienie planu w przypadku, w którym realizacja planu nie jest już możliwa – całkowicie lub częściowo – z uwagi na obiektywne okoliczności.	11
4. Opis procedur	13
5. Opis ewentualnych zmian planów	13
CZĘŚĆ II: WYTYCZNE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA I PREZENTACJI ADDENDUM	14
I. Rozdział dotyczący REPowerEU	14
1. Podstawa prawna i cele REPowerEU	14
2. Treść rozdziału dotyczącego REPowerEU	15
3. Ocena rozdziału dotyczącego REPowerEU	19
II. Ogólne wskazówki dotyczące zmiany RRP	21
1. Cele zmian	21
A) Kompleksowa i odpowiednio wyważona reakcja na sytuację gospodarczą i społeczną/ wkład w realizację wszystkich sześciu filarów	22
B) Powiązanie z zaleceniami dla poszczególnych krajów i europejskim semestrem	22
C) Ogólny wpływ RRP	23
D) Spójność	23

E) Równość płci i równe szanse dla wszystkich	23
F) Projekty transgraniczne i dotyczące wielu krajów	23
G) Pomoc państwa	24
2. Opis zmian	24
A) Opis reform i inwestycji	24
B) Wymiar ekologiczny i cyfrowy	25
C) Monitorowanie wydatków na cele związane z klimatem i znakowanie cyfrowe	26
D) Zasada „nie czyni poważnych szkód” (DNSH)	26
E) Otwarta strategiczna autonomia	27
F) Kamienie milowe, wartości docelowe i ramy czasowe	28
G) Finansowanie i koszty	28
3. Komplementarność i realizacja RRP	29
A) Spójność z innymi inicjatywami	29
B) Komplementarność finansowania	29
C) Unikanie podwójnego finansowania	29
D) Realizacja	30
E) Proces konsultacji	30
F) Kontrola i audyt	31
G) Komunikacja	31
ZAŁĄCZNIK: INSTRUMENTY FINANSOWE	32

CZĘŚĆ I

OGÓLNE RAMY DOTYCZĄCE ZMIANY PLANÓW ODBUDOWY I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI

Wprowadzenie

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF i wnioskiem Komisji dotyczącym zmiany rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie mogą proponować zmiany już przyjętych RRP w następujących celach:

- art. 21a – skorzystanie z nowej kategorii bezzwrotnego wsparcia finansowego na rzecz REPowerEU,
- art. 21b – skorzystanie z zasobów z programów objętych zarządzaniem dzielonym (fundusze przewidziane w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich) na rzecz REPowerEU,
- art. 14 ust. 2: *zmiana* planu załączonego do wniosku o wsparcie w formie pożyczek,
- art. 18 ust. 2: *aktualizacja* planu w celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego obliczonego zgodnie z art. 11 ust. 2,
- art. 21: *zmiana* lub przedstawienie nowego planu w przypadku, w którym realizacja planu, w tym kamieni milowych i wartości docelowych, nie jest już możliwa z uwagi na obiektywne okoliczności.

Zachęca się państwa członkowskie, aby – wprowadzając zmiany w RRP – opierały się na skonsolidowanym tekście planu pierwotnego, który powinien zawierać zmiany wprowadzone na etapie oceny i być w pełni zgodny z odpowiednimi decyzjami wykonawczymi Rady. Państwa członkowskie, które nie sporządziły skonsolidowanej wersji planu pierwotnego, zachęca się do przygotowania takiej wersji przed wprowadzeniem zmian do planu. Państwa członkowskie powinny przedstawiać zmienione plany w formie addendum do planów skonsolidowanych.

Każda zmiana przyjętych planów będzie wymagała przeprowadzenia nowej oceny zgodnie z art. 19 rozporządzenia w sprawie RRF. Komisja zastosuje odpowiednie kryteria oceny wobec całego RRP, tj. wobec wcześniej przyjętego RRP wraz z proponowanymi zmianami.

Wydana przez Komisję pozytywna ocena zmienionego planu musi następnie zostać zatwierdzona przez Radę w drodze decyzji wykonawczej Rady na wniosek Komisji, zgodnie z art. 20 rozporządzenia w sprawie RRF. Kolejnym etapem, w razie potrzeby, jest podpisanie nowej lub zmienionej umowy w sprawie finansowania lub umowy pożyczki między Komisją a danym państwem członkowskim oraz – przed każdą płatnością – podpisanie ustaleń operacyjnych.

Przedkładając zmieniony RRP, dane państwo członkowskie powinno wyraźnie określić podstawę prawną proponowanych zmian planu i przedstawić uzasadnienie wymagane na podstawie odpowiednich artykułów rozporządzenia w sprawie RRF. Podstawą wniosku o zmianę planu może być każdy wyżej wymieniony przepis prawny lub ich kombinacja.

Aby zoptymalizować proces zmiany planów, każde państwo członkowskie zachęca się do przedstawiania wszystkich przewidywanych zmian planu w jednym wniosku składanym Komisji. Umowy w sprawie finansowania lub umowy pożyczki wynikające ze zmian planu, których podstawą jest kombinacja przepisów prawnych (jeśli obejmują one art. 18 ust. 2), można podpisywać począwszy od stycznia 2023 r.

Państwa członkowskie zachęca się do przeprowadzenia nieformalnego dialogu ze służbami Komisji przed przekazaniem zmienionych RRP. Taki dialog, podobnie jak dialog prowadzony przed przedstawieniem pierwotnego RRP, ma pomóc państwom członkowskim w przygotowaniu zmian w RRP.

I. Finansowanie przeznaczone wyłącznie na reformy i inwestycje zawarte w rozdziałach dotyczących REPowerEU

1. *Art. 21a – nowe zasoby na rzecz REPowerEU*

We wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie uwzględnienia rozdziałów dotyczących REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności wprowadzono nową kategorię bezzwrotnego wsparcia finansowego. Te środki finansowe można wykorzystać wyłącznie na finansowanie reform i inwestycji uwzględnionych w rozdziale dotyczącym REPowerEU, o którym mowa w art. 21c ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF zmienionego w drodze wniosku Komisji (zob. specjalna sekcja w części II).

Państwa członkowskie chcące skorzystać z takich dodatkowych zasobów przedstawiają RRP (dotyczy państw, które takich planów nie przyjęły) lub zmienione RRP zgodnie z wnioskiem Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie uwzględnienia rozdziałów dotyczących REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności („wniosek Komisji”). Państwa członkowskie zachęca się do przedstawiania takich wniosków jak najszybciej po 30 czerwca 2022 r., aby można było szybko wykorzystać dostępne zasoby na realizację pilnych celów REPowerEU, a także aby ułatwić wypłaty takiego dodatkowego wsparcia finansowego. Harmonogram transz w ramach wkładu REPowerEU zostanie zintegrowany z harmonogramem transz państw członkowskich dotyczącym już przyjętego bezzwrotnego wsparcia finansowego i już przyjętych pożyczek.

A) Przesunięcia środków z europejskich funduszy na podstawie art. 26a rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (UE) 2021/1060 („rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów”)

W kontekście przedmiotowego wniosku Komisji zaproponowano zmianę rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów w celu wprowadzenia nowej możliwości przesuwania środków do RRF. Na podstawie nowo zaproponowanego art. 26a rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów państwa członkowskie mogą przesunąć do 7,5 % krajowego przydziału funduszy objętych rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów do RRF (oprócz przesunięcia 5 % już przewidzianego w art. 7 rozporządzenia w sprawie RRF). Takie przesunięcia stanowią uzupełnienie ewentualnych przesunięć zasobów przewidzianych w art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Rozdział dotyczący REPowerEU i fundusze polityki spójności mają wspólny cel, jakim jest wsparcie transformacji energetycznej, co oznacza, że w ramach obu tych instrumentów można wspierać inwestycje sprzyjające zwiększeniu efektywności energetycznej i dalszemu rozwojowi odnawialnych źródeł energii. Z myślą o zwiększeniu synergii między tymi strategiami zaleca się, aby państwa członkowskie finansowały wcześniejsze inwestycje w ramach RRF, który obowiązuje do 2026 r., a późniejsze inwestycje – w ramach środków finansowych przeznaczonych na politykę spójności, z których wsparcie na inwestycje można przeznaczać – zgodnie z zasadą „N+3” – do 2029 r. W ramach proponowanej zmiany art. 21b rozporządzenia w sprawie RRF wskazano, że przesunięcia będą przeznaczone na finansowanie nowych działań uwzględnionych w rozdziale dotyczącym REPowerEU. W tym celu państwa członkowskie będą musiały złożyć (zmieniony) RRP zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, w którym przedstawiono reformy i inwestycje przewidziane do objęcia wsparciem. Na podstawie art. 26a państwa członkowskie mogą przesunąć wyłącznie kwotę konieczną do sfinansowania kosztów nowych reform i inwestycji w celu zapewnienia, aby środki finansowe przekazane w ramach zarządzania dzielonego wspierały dodatkowe działania i wyłącznie w przypadku gdy to państwo członkowskie zwróciło się już o przesunięcia z tego konkretnego funduszu do pułapu 5 % określonego w art. 26.

Same inwestycje w infrastrukturę i technologie nie wystarczą, aby zapewnić zmniejszenie zależności od paliw kopalnych. Należy przeznaczyć zasoby także na przekwalifikowywanie i podnoszenie kwalifikacji pracowników, aby lepiej wyposażyć ich w umiejętności ekologiczne. Jest to zgodne z celem Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, który wspiera państwa członkowskie w osiągnięciu wykwalifikowanej i odpornej siły roboczej przygotowanej do wymogów przyszłego środowiska pracy. W związku z tym zasoby przesunięte z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus powinny wspomóc działania wspierające na rzecz przekwalifikowywania i podnoszenia kwalifikacji siły roboczej. Komisja oceni, czy środki ujęte w rozdziałach REPowerEU w sposób znaczący przyczyniają się do wspierania przekwalifikowywania siły roboczej ukierunkowanego na umiejętności ekologiczne.

Państwa członkowskie mogą składać wnioski o takie przesunięcia w ramach zawartej umowy partnerstwa lub w drodze zmian programu. W przypadku wniosków o przesunięcie w drodze zmian programu przesunąć można jedynie zasoby przeznaczone na przyszłe lata kalendarzowe. Nie ma to jednak wpływu na łączną kwotę możliwą do przesunięcia, która wynosi maksymalnie 7,5 % początkowej alokacji krajowej.

Państwa członkowskie i Komisja powinny omówić najlepszy wariant na podstawie stanu zaawansowania ich odpowiednich umów partnerstwa i programów.

Jeżeli umowa partnerstwa jest już przyjęta, a co najmniej jeden program nie został jeszcze przyjęty, można zwrócić się o odrębne przesunięcie w drodze powiadomienia Komisji o uzupełnieniu informacji dotyczących umowy partnerstwa w ograniczonym zakresie (art. 11 ust. 1 lit. c), e) i h) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów – kwoty, które mają zostać przesunięte, wraz z uzasadnieniem, podział zasobów według kategorii regionu, a także wykaz planowanych programów wraz z alokacjami finansowymi w podziale na fundusz i z odpowiadającym wkładem krajowym według kategorii regionu).

Jeżeli program już przyjęto i należy go zmienić, aby odzwierciedlić tego typu przesunięcie, zostanie przeprowadzona uproszczona procedura przyjęcia. W praktyce, w przeciwieństwie do zwykłej procedury określonej w art. 40 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, przeprowadza się konsultacje z komitetem monitorującym w sprawie zmiany, ale wcześniejsze zatwierdzenie zmiany przez ten komitet nie jest wymagane.

Ponadto Komisja zatwierdzi zmianę programu przed upływem jednego miesiąca od złożenia wniosku dotyczącego takiej zmiany.

Zasoby w podziale na państwa członkowskie na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2027 r.

Państwo członkowskie	Początkowa alokacja na lata 2021–2027 (w mln EUR)				Łączny przydział krajowy	Art. 26a – Maksymalne przesunięcie (7,5 %)
	EFRR	EFS+	Spójność	EFMRA		
BE	1 152	1 168	0	40	2 361	202
BG	5 741	2 625	1 266	85	9 718	732
CZ	10 426	2 701	6 365	30	19 523	1 485
DK	141	120	0	201	462	38
DE	10 913	6 527	0	212	17 652	1 384
EE	1 693	503	820	97	3 113	230
IE	396	508	0	142	1 046	89
EL	11 452	5 845	3 023	375	20 695	1 533
ES	23 540	11 153	0	1 120	35 814	2 654
FR	9 070	6 675	0	567	16 312	1 263
HR	5 356	1 983	1 182	244	8 764	653
IT	26 615	14 535	0	518	41 668	3 157
CY	467	222	178	38	906	67
LV	2 493	711	1 039	135	4 378	321
LT	3 464	1 136	1 419	61	6 081	457

LU	15	15	0	0	30	4
HU	13 360	5 507	2 602	38	21 507	1 629
MT	474	124	165	22	786	59
NL	506	414	0	98	1 018	97
AT	537	394	0	7	938	86
PL	47 417	14 913	9 283	512	72 125	5 413
PT	11 497	7 497	3 399	379	22 771	1 689
RO	17 070	8 239	3 538	162	29 009	2 191
SI	1 538	727	718	24	3 007	229
SK	8 117	2 404	1 613	15	12 150	926
FI	888	605	0	72	1 564	124
SE	863	707	0	116	1 685	144
EU27	215 021	97 958	36 610	5 310	355 083	26 869

B) Alokacja z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Zgodnie z wnioskiem Komisji dotyczącym rozporządzenia w sprawie REPowerEU państwa członkowskie mają możliwość przesunięcia części środków przydzielonych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) do Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Do rozporządzenia (UE) 2021/2115 w sprawie planów strategicznych WPR zostanie dodany specjalny artykuł wprowadzający nową możliwość przesuwania środków do RRF. Państwa członkowskie mogą zdecydować się na alokację do 12,5 % początkowej alokacji z EFRROW na reformy i inwestycje uwzględnione w rozdziale dotyczącym REPowerEU. Zgodnie z proponowaną zmianą rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie powinny wykorzystać taką alokację na wsparcie działań w obszarze inwestycji w gospodarstwach rolnych, z korzyścią dla rolników lub grup rolników, prowadzących do zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych i zrównoważonego biometanu, tj. produkowanego z odpadów organicznych oraz pozostałości rolniczych i leśnych, oraz zwiększenia efektywności energetycznej przez ograniczenie stosowania nawozów nieorganicznych.

Aby skorzystać ze środków finansowych przyznanych z EFRROW, państwa członkowskie muszą przedstawić (zmieniony) RRP zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, w którym przedstawiono reformy i inwestycje objęte wsparciem z przyznanych środków finansowych.

Państwa członkowskie mogą składać wnioski o przydział takich środków w ramach planów strategicznych WPR lub w drodze ich zmian. W tym zakresie państwa członkowskie i Komisja powinny omówić najlepszy wariant na podstawie stanu zaawansowania planów strategicznych WPR. Zmiana taka nie wlicza się do maksymalnej liczby wniosków o zmianę przewidzianej w art. 119 ust. 7.

Środki finansowe przyznane na podstawie art. 81a rozporządzenia w sprawie planu strategicznego WPR powinny być przeznaczane na działania zgodne i pozostające w synergii z ramami strategicznymi ustanowionymi przez państwo członkowskie w celu wspierania rolnictwa i obszarów wiejskich, spójnie z celami planów strategicznych WPR. Podczas przygotowywania rozdziału dotyczącego REPowerEU w ramach RRF należy konsultować się z zainteresowanymi stronami zaangażowanymi w proces tworzenia planów strategicznych WPR. Sugeruje się, aby w procesie tym uczestniczyły ministerstwa rolnictwa lub instytucje zarządzające odpowiedzialne za wdrażanie EFRROW, ponieważ mają one bezpośrednie doświadczenie w realizacji tych projektów w ramach EFRROW.

Jeżeli plan strategiczny WPR już przyjęto i należy go zmienić, aby odzwierciedlić tego typu przesunięcie, zostanie przeprowadzona uproszczona procedura przyjęcia. W praktyce w przeciwieństwie do zwykłej procedury określonej w art. 119 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/2115 w sprawie planów strategicznych WPR Komisja przyjmuje albo odrzuca zmieniony plan strategiczny WPR nie później niż jeden miesiąc po otrzymaniu wniosku o zmianę danego planu. Takie krótkie terminy na przyjęcie planu przez Komisję mają zapewnić planowy przebieg procesu wdrożenia planów strategicznych WPR oraz szybkie udzielenie wsparcia rolnikom zarówno w ramach WPR, jak i rozdziału RRF dotyczącego REPowerEU.

Ponadto finansowanie przydzielone RRF zostanie uwzględnione w minimalnej alokacji finansowej na interwencje służące osiągnięciu celów szczegółowych związanych ze środowiskiem i klimatem, o których mowa w art. 93 rozporządzenia w sprawie planu strategicznego WPR.

	Początkowa alokacja z EFRROW (lata 2023–2027)	Art. 81a – Maksymalne przesunięcie (12,5 %)
BE	414	51
BG	1 410	176
CZ	1 296	161
DK	380	47
DE	5 461	682
EE	440	55
IE	1 558	194
EL	2 785	348
ES	5 402	675
FR	7 297	912
HR	1 486	185
IT	6 750	843
CY	119	14
LV	587	73
LT	977	122
LU	62	7
HU	2 084	260
MT	100	12
NL	366	45
AT	2 600	325
PL	6 600	825
PT	2 703	337
RO	4 835	604
SI	551	68
SK	1 295	161
FI	1 772	221
SE	1 059	132
EU27	60 393	7 549

II. Podstawy zmiany RRP

1. Art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF: zmiana planu załączonego do wniosku o wsparcie w formie pożyczki

Aby wesprzeć nowe reformy i inwestycje przedstawione w zmienionych planach, państwa członkowskie nadal mogą skorzystać z finansowania zapewnianego w ramach pożyczek z RRF udzielanych na bardzo korzystnych warunkach. Państwa członkowskie zachęca się w szczególności do korzystania z tego znaczącego źródła środków finansowych, które Komisja może przyznawać do końca 2023 r., w celu finansowania reform i inwestycji przyspieszających osiągnięcie celów REPowerEU.

Ostateczny termin na przedstawienie wszystkich wniosków o wsparcie w formie pożyczki, w tym wsparcie przyznawane na podstawie art. 14 ust. 6 rozporządzenia w sprawie RRF, upływa 31 sierpnia 2023 r., jak wskazano w art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF.

A) Ocena wniosków o wsparcie w formie pożyczki

Zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF wsparcia w formie pożyczki można udzielać do 31 grudnia 2023 r. W związku z tym wszystkie umowy pożyczki powinny wejść w życie do 31 grudnia 2023 r. Przed tą datą Komisja i zainteresowane państwa członkowskie powinny zatem podpisać umowy pożyczki, a Komisja powinna otrzymać opinie prawne potwierdzające, że wszystkie wymogi konstytucyjne i prawne związane z wejściem w życie tych umów zostały spełnione.

Wniosek o wsparcie w formie pożyczki musi być odpowiednio umotywowany i tym samym powinien zawierać w szczególności:

- uzasadnienie większych potrzeb finansowych
- wykaz dodatkowych reform i inwestycji wraz z odpowiednimi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi
- szacowane koszty zmienionego RRP.

Większe potrzeby finansowe mogą wynikać z:

- przedstawienia przez dane państwo członkowskie wniosku dotyczącego dodatkowych reform i inwestycji
- obniżenia maksymalnego wkładu finansowego przydzielonego danemu państwu członkowskiemu i wynikającej z tego konieczności zmiany RRP i przeniesienia niektórych działań z dotacji do pożyczek, aby uniknąć obniżenia ogólnego poziomu ambicji przyjętego w planie.

Jeżeli państwo członkowskie ubiega się o pożyczkę, którą przeznaczy wyłącznie na finansowanie działań służących osiągnięciu celów REPowerEU, informacje przedstawione powyżej należy włączyć do rozdziału dotyczącego REPowerEU (zob. część II sekcja I na temat rozdziału dotyczącego REPowerEU).

Na podstawie tych informacji Komisja przeprowadzi ocenę wniosków o wsparcie w formie pożyczki indywidualnie dla poszczególnych państw członkowskich. W ocenie tej Komisja rozważy wkład dodatkowego finansowania w osiągnięciu celów RRF oraz, w szczególności, kwestię, czy dodatkowe działania objęte wsparciem w formie pożyczek przyczyniają się do wyeliminowania wyzwań zidentyfikowanych w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2022 r. i są odpowiednio do celów REPowerEU.

B) Wyjątkowe okoliczności zgodnie z art. 14 ust. 6 rozporządzenia w sprawie RRF

W wyjątkowych okolicznościach i z zastrzeżeniem dostępności zasobów kwota wsparcia w formie pożyczki może zostać zwiększona i wynieść powyżej 6,8 % DNB, zgodnie z art. 14 ust. 6 rozporządzenia w sprawie RRF. Na podstawie wniosku Komisji, stosując ten artykuł, Komisja i Rada rozważają potrzeby wnioskującego państwa członkowskiego, a także wnioski o wsparcie w formie pożyczki na podstawie tego rozporządzenia już przedstawione lub zaplanowane przez inne państwa członkowskie, a jednocześnie stosują zasady równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości – podobnie jak ma to miejsce w przypadku przydzielania przez Komisję dostępnej puli środków finansowych przeznaczonych na pożyczki w ramach SURE.

Aby umożliwić zorganizowane rozpatrywanie wniosków o wsparcie w formie pożyczki przekraczającej 6,8 %, państwa członkowskie zachęca się do poinformowania o zamiarze skorzystania z pożyczki jak najszybciej i nie później niż 30 dni po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie uwzględnienia rozdziałów dotyczących REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności.

C) Dodatkowe informacje na temat pożyczek

Pożyczki z RRF oferuje się na bardzo korzystnych warunkach dzięki wysokiemu ratingowi kredytowemu emisji UE i dużemu popytowi ze strony inwestorów. Umowy pożyczki zawarte między państwami członkowskimi i Komisją stanowią, że zamortyzowane spłaty kapitału rozpoczną się dopiero po upływie okresu karencji wynoszącego 10 lat, dzięki czemu państwa członkowskie będą mogły skorzystać ze wzrostu wywołanego reformami i przeprowadzonymi inwestycjami przed przystąpieniem do spłaty zadłużenia. Po upływie początkowego okresu karencji państwa członkowskie będą musiały dokonywać rocznych spłat w wysokości 5 % wypłaconych kwot. Warunki te będą wdrażane w taki sam sposób we wszystkich państwach członkowskich otrzymujących pożyczki z RRF.

W lipcu 2021 r. Komisja opublikowała decyzję, w której określiła sposób podziału kosztów ponoszonych na potrzeby puli finansowania NextGenerationEU między państwami członkowskimi otrzymującymi pożyczki z RRF⁽³⁾. Odpowiednie koszty dzieli się między państwa członkowskie zaciągające pożyczki stosownie do ich relatywnego udziału w otrzymanym wsparciu finansowym. Wspomniana metodyka alokacji kosztów i sposób jej wdrażania zapewnią obiektywną, sprawiedliwą i wyraźnie udokumentowaną podstawę dla wyliczenia i alokowania odpowiedniej części kosztów do państw członkowskich otrzymujących pożyczki z RRF. Korzyści związane z tymi atrakcyjnymi warunkami finansowania są przekazywane państwom członkowskim otrzymującym pożyczki z RRF⁽⁴⁾.

2. Art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF: aktualizacja planu

Na podstawie art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie mogą również zaktualizować RRP do celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego obliczonego zgodnie z art. 11 ust. 2. Komisja zaktualizuje ostateczny maksymalny wkład finansowy do 30 czerwca 2022 r. Po tej dacie państwo członkowskie będzie mogło złożyć zaktualizowany plan, zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF. Metody aktualizacji planów i zakres oczekiwanych zmian zależą od rodzaju zmiany ostatecznej alokacji (tj. korekta w górę czy w dół).

Umowę w sprawie finansowania należy zmienić w 2023 r., aby odzwierciedlić aktualizację maksymalnego wkładu finansowego i zaciągnąć prawne zobowiązanie do przeznaczenia kwoty równej 30 % wkładu finansowego obliczonej zgodnie z załącznikiem III do rozporządzenia w sprawie RRF. Co istotne, wszystkie zobowiązania dotyczące środków finansowych należy zaciągnąć przed 31 grudnia 2023 r. Przygotowując wnioski dotyczące aktualizacji planów, państwa członkowskie powinny przewidzieć odpowiedni czas na przeprowadzenie oceny przez Komisję i procedury zatwierdzenia przez Radę.

Niezależnie od tego, czy państwo członkowskie zdecyduje się na zmianę RRP, nowy maksymalny wkład finansowy trzeba będzie odzwierciedlić w nowej decyzji wykonawczej Rady i dostosować profil płatności do zmian maksymalnego wkładu finansowego. Dokładne metody korekty profilu płatności transz będą musiały zostać uzgodnione dwustronnie między danym państwem członkowskim a Komisją.

A) Korekta w górę

Państwa członkowskie korzystające z wyższego maksymalnego wkładu finansowego zdecydowanie zachęca się do pełnego wykorzystania dostępnych dodatkowych środków finansowych i zaproponowania stosownych nowych reform i inwestycji lub zwiększenia skali reform i inwestycji już przewidzianych. Co ważne, nowo zaproponowane działania powinny przyczynić się do osiągnięcia celów REPowerEU. Pełne wykorzystanie maksymalnego wkładu finansowego można osiągnąć, gdy szacunkowe koszty tych nowych reform i inwestycji, w tym kamieni milowych i wartości docelowych, odpowiadają co najmniej różnicy między szacunkowymi kosztami wcześniej przyjętego RRP a nowym maksymalnym wkładem finansowym.

Co istotne, ze względu na uzależnienie RRF od wyników dodatkowej kwoty dostępnej w związku z korektą w górę wkładu finansowego nie można przeznaczyć na zrekompensowanie wzrostu szacunkowych kosztów działań uwzględnionych w już przyjętych RRP. Ocenę szacunkowych kosztów przeprowadzono w ramach oceny początkowych RRP. Ponadto, jeżeli państwo członkowskie zdecyduje, że nie skorzysta ze wzrostu maksymalnego wkładu finansowego, nie trzeba przedstawiać zaktualizowanego planu ani aktualizować decyzji wykonawczej Rady.

Co więcej, szereg państw członkowskich sporządziło pierwotne RRP, w których szacunkowy łączny koszt przekraczał początkowy maksymalny wkład finansowy, spodziewając się, że wkład ten zostanie skorygowany w górę. Jeżeli zaktualizowane wkłady takich państw mieszczą się w granicach szacunkowych łącznych kosztów określonych w już zatwierdzonych RRP, wówczas państwa te mogą korzystać z dodatkowych środków finansowych bez konieczności aktualizacji RRP.

B) Korekta w dół

Jeżeli ostateczny maksymalny wkład finansowy zostaje obniżony, państwa członkowskie zachęca się do dalszej realizacji przyjętych RRP z wykorzystaniem alternatywnych źródeł finansowania. Głównym priorytetem powinna pozostać realizacja reform i inwestycji uwzględnionych w RRP, zważywszy na ich znaczenie w kontekście wyeliminowania wyzwań, z którymi mierzą się państwa członkowskie. Jeżeli mimo to państwo członkowskie chce skorygować program inwestycji lub reform w RRP, musi ono przedstawić zaktualizowany plan.

⁽³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nowej strategii finansowania na potrzeby finansowania NextGenerationEU, COM(2021) 250 final, a także decyzje Komisji C(2021) 2501 i C(2021) 2502.

⁽⁴⁾ Więcej informacji na temat operacji finansowania NextGenerationEU znajduje się w sprawozdaniu opublikowanym 22 lutego 2022 r., COM(2022) 43 final.

Korekta w dół ostatecznego maksymalnego wkładu finansowego nie stanowi uzasadnienia ograniczania reform zawartych w planach lub ich usuwania z planów. W praktyce reformy nie mają związku z wielkością maksymalnego wkładu finansowego, gdyż nie wiążą się z żadnymi kosztami lub koszty z nimi powiązane są nieznaczące. Ponadto zmieniony plan nadal musi spełniać wszystkie kryteria oceny, a zwłaszcza musi uwzględniać wszystkie zalecenia dla poszczególnych krajów lub znaczną ich część.

Aby zrekomensować mniejszy maksymalny wkład finansowy i uwzględnić cele REPowerEU, państwa członkowskie, których wkład został skorygowany w dół, zachęca się, aby – oprócz tego, że zastosują krajowe środki finansowe – skorzystały z następujących możliwości:

- wniosek o pożyczkę z RRF,
- przesunięcia z polityki spójności, jak określono w art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF,
- przeniesienie inwestycji, które zostaną ukończone do końca 2023 r., z RRF do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na okres programowania 2014–2020, w tym w ramach REACT-EU, zgodnie z zasadą „N+3”,
- przeniesienie niektórych inwestycji zaplanowanych w ramach RRF do programów polityki spójności na lata 2021–2027.

Pożyczki kompensujące korektę w dół

Jak wskazano powyżej, państwa członkowskie mogą składać wnioski o wsparcie w formie pożyczki do 31 sierpnia 2023 r. Zaciągnięcie pożyczki może stanowić sposób na zrekomensowanie przez dane państwo członkowskie obniżonego maksymalnego wkładu finansowego i uwzględnienie nowych celów REPowerEU. W ramach tego scenariusza zastosowanie mają warunki określone w art. 14 rozporządzenia w sprawie RRF. W zmienionym RRP państwo członkowskie musi wyraźnie wskazać, które reformy i inwestycje podlegają przesunięciu z finansowania w ramach wkładu finansowego (tj. dotacji) do finansowania z pożyczek.

Przesunięcia z funduszy objętych rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów do RRF na podstawie art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W art. 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF przewidziano, że państwa członkowskie mogą przesunąć zasoby przydzielone w ramach zarządzania dzielonego do RRF, szczególnie w ramach funduszy objętych rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów. Zgodnie z art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (rozporządzenie (UE) 2021/1060) do 5 % funduszy objętych rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów na okres budżetowy 2021–2027 można przesunąć do innych unijnych instrumentów, z korzyścią wyłącznie dla danego państwa członkowskiego, co oznacza, że już dokonane przesunięcia do innych instrumentów (np. Erasmus+) powodują obniżenie maksymalnej kwoty, którą można przesunąć do RRF. Dzięki temu przepisowi państwa członkowskie mają możliwość zwiększenia swoich zasobów dostępnych w ramach RRF i kompensacji korekty w dół ostatecznego maksymalnego wkładu finansowego.

Państwa członkowskie mogą składać wnioski o takie przesunięcia w ramach zawartej umowy partnerstwa albo w drodze zmian programu, lub, jeżeli umowa partnerstwa jest już zatwierdzona, a co najmniej jeden program nie został jeszcze przyjęty, w drodze powiadomienia o zmianie niektórych informacji w umowie partnerstwa w ograniczonym zakresie. Państwa członkowskie, które chcą skorzystać z takiej możliwości, powinny omówić z Komisją odpowiedni sposób postępowania na podstawie stanu zaawansowania ich odpowiednich umów partnerstwa i programów. Zgodnie z art. 26 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów wnioski o takie przesunięcia w drodze zmiany planu muszą być należycie uzasadnione z myślą o komplementarności i wpływie, jaki ma zostać osiągnięty.

W uzasadnieniu, jakie należy przedstawić w odniesieniu do takiego przesunięcia, państwa członkowskie mogą wskazać fakt, że zasadniczo reformy i inwestycje w ramach RRP, których realizacja będzie możliwa dzięki takim przesunięciom, powinny również przyczynić się do osiągnięcia celów polityki spójności. Na przykład wiele RRP zawiera reformy służące zwiększeniu skuteczności administracji publicznej lub też reformy dotyczące udzielania zamówień publicznych, które przyczynią się do zwiększenia skuteczności inwestycji państw członkowskich objętych środkami finansowymi w ramach polityki spójności.

Z tej możliwości przesunięcia na mocy art. 26 do 5 % środków na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów można skorzystać w celu zrekomensowania spadku alokacji w odniesieniu do każdego działania uwzględnionego w obowiązującym RRP. Można z niej skorzystać również w odniesieniu do reform i inwestycji przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU. Możliwość tę należy odróżnić od możliwości przesunięcia do 7,5 % środków na podstawie nowo zaproponowanego art. 26a rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, zgodnie z którym przesunięte zasoby można wykorzystać wyłącznie na realizację reform i inwestycji uwzględnionych w rozdziale dotyczącym REPowerEU i o które można wystąpić wyłącznie w przypadku, wyłącznie w przypadku gdy państwo członkowskie zwróciło się już o przesunięcia z tego konkretnego funduszu do pułapu 5 % określonego w art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Przeniesienie niektórych inwestycji zaplanowanych w ramach RRF do programów na lata 2014–2020

Państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy z RRF zostaje obniżony i które posiadają niewykorzystane środki polityki spójności, mogą przenieść część inwestycji uwzględnionych w RRF do programów na rzecz spójności na lata 2014–2020. W szczególności w związku z dodatkowymi zasobami zapewnionymi w ramach REACT-EU wiele państw członkowskich nadal może dodawać nowe projekty do programów – o ile takie projekty odpowiadają priorytetom obowiązujących programów – w celu zapewnienie pełnego wykorzystania funduszy. Ponadto takie inwestycje muszą być zgodne z zasadami polityki spójności, w tym z zasadami dotyczącymi kwalifikowalności związanymi z legalnością i prawidłowością. Projekty muszą być ukończone i muszą prawidłowo funkcjonować w czasie zamknięcia programów, tj. 15 lutego 2025 r. Co istotne, inwestycje przeniesione z RRF do programów na rzecz spójności nie powinny być powiązane z kamieniami milowymi i wartościami docelowymi uwzględnionymi we wcześniej przedstawionym wniosku o płatność.

Należy przestrzegać daty końcowej dotyczącej poniesionych wydatków kwalifikowalnych w ramach programów na rzecz spójności na lata 2014–2020, tj. 31 grudnia 2023 r. W praktyce oznacza to, że koszty inwestycji w ramach programów na lata 2014–2020 zostaną zwrócone, o ile wydatki kwalifikowalne poniesiono przed końcem 2023 r. W tym kontekście każdy wniosek o płatność przedstawiony Komisji w ramach programów może dotyczyć dowolnego etapu realizacji konkretnej inwestycji, w tym etapu początkowego. W momencie zamknięcia operacje muszą jednak być już ukończone, chyba że zostały uwzględnione w polityce spójności na lata 2021–2027. Inwestycje w ramach RRF znajdujące się na wczesnym etapie realizacji (np. publikacja zaproszeń do składania wniosków lub wybór beneficjentów) prawdopodobnie nie będą wystarczająco zaawansowane, aby można było je przenieść do programów na lata 2014–2020. Państwa członkowskie zachęca się, aby koncentrowały się na inwestycjach, w przypadku których etap początkowy już zakończono i rozpoczęto etap konkretnej realizacji, w tym dokonano płatności na rzecz odpowiednich beneficjentów lub wykonawców.

Przeniesienie niektórych inwestycji zaplanowanych w ramach RRF do programów na rzecz spójności na lata 2021–2027

W przypadku programów polityki spójności na lata 2021–2027 istnieją znaczne możliwości – zarówno pod względem finansowym, jak i pod względem potrzebnego czasu – uwzględnienia inwestycji początkowo zaplanowanych w ramach RRF. W tym kontekście należy pamiętać, że obowiązują następujące zasady:

- Przesunięte projekty muszą być zgodne z przepisami dotyczącymi kwalifikowalności w ramach polityki spójności na lata 2021–2027 i z innymi przepisami oraz muszą wchodzić w zakres programu, w ramach którego mają być finansowane.
- Takie przesunięcia nie mogą skutkować nieprzestrzeganiem wymogów w zakresie koncentracji tematycznej lub celów klimatycznych w ramach polityki spójności.
- Zgodnie z art. 63 ust. 6 rozporządzenia 2021/1060 (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów) operacje nie mogą zostać wybrane do wsparcia z Funduszy, w przypadku gdy zostały fizycznie ukończone lub w pełni wdrożone przed przedłożeniem wniosku o dofinansowanie w ramach programu, niezależnie od tego, czy dokonano wszystkich powiązanych płatności.

3. Art. 21 rozporządzenia w sprawie RRF: zmiana lub zastąpienie planu w przypadku, w którym realizacja planu nie jest już możliwa – całkowicie lub częściowo – z uwagi na obiektywne okoliczności.

Jeżeli realizacja jakichkolwiek kamieni milowych i wartości docelowych uwzględnionych w przyjętym RRF nie jest już możliwa z uwagi na obiektywne okoliczności, dane państwo członkowskie może złożyć do Komisji uzasadniony wniosek o zmianę RRF. Otrzymane uzasadnione wnioski Komisja oceni indywidualnie. Przed złożeniem takiego formalnego wniosku państwa członkowskie zachęca się do nawiązania nieformalnego dialogu ze służbami Komisji, zwłaszcza aby osiągnąć wspólne zrozumienie praktycznych zasad przeprowadzenia tej procedury.

Przedstawiając propozycję zmiany lub nowy plan na podstawie art. 21, państwa członkowskie powinny podać uzasadnienie następujących trzech elementów:

- 1) konkretnych działań, których realizacja nie jest już możliwa,
- 2) obiektywnych okoliczności,
- 3) bezpośredniego związku między proponowanymi zmianami a obiektywnymi okolicznościami.

Po pierwsze, państwo członkowskie musi uzasadnić, dlaczego realizacja przyjętego RRF nie jest już możliwa:

- częściowo lub całkowicie,
- w terminie przewidzianym na realizację RRF (do 2026 r.) lub w ogóle, nawet z opóźnieniem.

Po drugie, dane państwo członkowskie powinno uzasadnić, dlaczego brak możliwości realizacji (części) planu wynika z obiektywnych okoliczności. Ważne jest, aby odpowiednio udowodnić i udokumentować stosowne obiektywne okoliczności. Oceniając uzasadnienie przedstawione przez dane państwo członkowskie, Komisja weźmie pod uwagę w szczególności:

- *możliwość przewidzenia zaistniałych okoliczności*: czy obiektywne okoliczności występowały lub były możliwe do przewidzenia w czasie przyjęcia RRP,
- *dostępność alternatywnych rozwiązań*: czy dane państwo członkowskie może podjąć racjonalne alternatywne czynności umożliwiające dalszą realizację stosownych działań bez ich zmiany,
- *odpowiedzialność państwa członkowskiego*: czy dane państwo członkowskie ponosi główną odpowiedzialność za wystąpienie obiektywnych okoliczności, na które się powołuje.

Po trzecie, dane państwo członkowskie powinno przedstawić wykaz działań, które mają zostać zmienione, opis dokładnych proponowanych zmian oraz wyjaśnienie bezpośredniego związku między proponowanymi zmianami a wpływem obiektywnych okoliczności przywołanych w uzasadnieniu zmiany.

Proponowane zmiany nie powinny wpływać na poziom ambicji planu pierwotnego. Ponadto działania zastępujące działania uznane za niemożliwe do realizacji w miarę możliwości powinny przyczynić się do realizacji celów REPowerEU (np. odejście od używania kotłów gazowych na rzecz pomp ciepła).

Wniosek związany ze wzrostem kosztów konkretnych inwestycji

Po pierwsze, należy przypomnieć, że RRF jest instrumentem uzależnionym od wyników. Państwa członkowskie oszacowały koszty planu, a następnie otrzymały maksymalną alokację bezzwrotnego wsparcia, o ile nie przekraczała ona przedmiotowych oszacowanych kosztów planu.

Po drugie, należy również zauważyć, że państwa członkowskie uwzględniły w kosztach do pewnego stopnia poziom inflacji i swoje oczekiwania dotyczące przyszłego poziomu inflacji. Założenia dotyczące inflacji określone przez państwa członkowskie zasadniczo stosowano wobec poszczególnych działań. Komisja przeanalizowała te założenia w ramach oceny wiarygodności i zasadności szacunkowych kosztów, po przeprowadzeniu bardzo szczegółowej wymiany informacji z państwami członkowskimi na temat założeń przyjętych w przypadku każdej reformy i inwestycji.

Agresja Rosji na Ukrainę drastycznie wpłynęła jednak na ceny energii oraz materiałów budowlanych i energii. Spowodowało to również dalsze obciążenie globalnych łańcuchów dostaw. Skala tych zmian była niemożliwa do przewidzenia w chwili tworzenia instrumentu ani w czasie, gdy większość państw członkowskich przedstawiała swoje plany odbudowy i zwiększania odporności. Zmiany te mogą mieć bezpośredni wpływ na realizację niektórych inwestycji ujętych w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz można się na nie powołać jako na obiektywne okoliczności będące podstawą wniosku składanego na podstawie art. 21.

Jeżeli znaczny wzrost kosztów związanych z konkretnym działaniem sprawia, że osiągnięcie powiązanego kamienia milowego lub powiązanej wartości docelowej nie jest już możliwe, państwo członkowskie może przedstawić wniosek o zmianę danego kamienia milowego lub danej wartości docelowej. Taki wniosek musi być szczegółowo uzasadniony. Państwa członkowskie musiałyby przedstawić dowody wskazujące na bezpośredni wpływ na działania, które chcą zmienić. Tego typu wzrost kosztów nie może również stanowić uzasadnienia zmiany inwestycji, na które nie mają bezpośredniego wpływu ceny surowców (np. zakup sprzętu medycznego lub dotacje naukowe na badania dotyczące mieszkalnictwa socjalnego) ani istotne ograniczenia w łańcuchu dostaw.

Takie wzrosty cen nie mogą stanowić obiektywnych okoliczności pozwalających na zmianę reform, gdyż reformy zasadniczo nie są uzależnione od kosztów. Ponadto żaden wniosek o wprowadzenie zmian nie powinien utrudniać ogólnej realizacji planów odbudowy i zwiększania odporności.

4. Opis procedur

W poniższej tabeli przedstawiono opis procedur mających zastosowanie w przypadku wszystkich odpowiednich scenariuszy opisanych w poprzednich sekcjach.

	Scenariusz	Konieczność przedstawienia zmienionego RRP/addendum
Dodatkowe finansowanie w ramach REPowerEU	Państwo członkowskie dokonuje przesunięcia zgodnie z art. 26 i 26a rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów lub art. 81a rozporządzenia w sprawie planów strategicznych WPR.	Tak
	Państwo członkowskie chce skorzystać z wkładu na REPowerEU, o którym mowa w art. 21a rozporządzenia w sprawie RRF.	Tak
Aktualizacja w górę maksymalnego wkładu finansowego	Wzrost maksymalnego wkładu finansowego powyżej szacunkowych kosztów wcześniej przyjętego RRP; państwo członkowskie chce z niego skorzystać.	Tak
	Wzrost maksymalnego wkładu finansowego w granicach szacunkowych kosztów wcześniej przyjętego RRP; państwo członkowskie chce z niego skorzystać.	Nie
	Państwo członkowskie nie chce skorzystać z takiego wzrostu.	Nie
Aktualizacja w dół maksymalnego wkładu finansowego	Państwo członkowskie kompensuje ten spadek krajowymi środkami finansowymi.	Nie
	Państwo członkowskie chce zaktualizować plan w celu odzwierciedlenia niższego maksymalnego wkładu finansowego.	Tak
	Aby zrekompensować taki spadek, państwo członkowskie zaciąga pożyczkę.	Tak
	Państwo członkowskie kompensuje ten spadek za pomocą przesunięcia środków (maksymalnie na poziomie 5 %) z funduszy objętych rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027 (art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów).	Tak
	Państwo członkowskie kompensuje ten spadek poprzez przeniesienie kilku inwestycji w ramach programów spójności na lata 2014–2020.	Tak

5. Opis ewentualnych zmian planów

Oczekuje się, że zmiany planów pierwotnych w niektórych przypadkach będą miały dwie, a czasem trzy podstawy prawne, przedstawiane w ramach jednego addendum. Stosowny proces przedstawiono w tabeli poniżej. Należy zauważyć, że w każdym przedstawionym niżej scenariuszu będzie miał również zastosowanie obowiązek przedstawienia rozdziału dotyczącego REPowerEU zgodnie z art. 21c wniosku Komisji.

Scenariusz	Podstawa prawna RRF
Państwo członkowskie proponuje dodatkowe działania ukierunkowane na osiągnięcie celów REPowerEU i umożliwiające skorzystanie z wkładu, o którym mowa w art. 21a rozporządzenia w sprawie RRF.	Art. 18
Państwo członkowskie proponuje dodatkowe działania ukierunkowane na osiągnięcie celów REPowerEU i umożliwiające skorzystanie z dodatkowego wsparcia w formie pożyczki.	Art. 14
Państwo członkowskie proponuje dodatkowe działania ukierunkowane na osiągnięcie celów REPowerEU i dokonuje przesunięcia środków unijnych zgodnie z art. 26 i 26a rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 81a rozporządzenia w sprawie planów strategicznych WPR.	Art. 18
Państwo członkowskie proponuje dodatkowe działania ukierunkowane na osiągnięcie celów REPowerEU i umożliwiające skorzystanie z korekty w górę maksymalnego wkładu finansowego i dodatkowego wsparcia w formie pożyczki.	Art. 14, 18

Państwo członkowskie zmienia RRP z myślą o ubieganiu się o pożyczkę w celu: — zrekompensowania korekty w dół maksymalnego wkładu finansowego — oraz sfinansowania dodatkowych działań ukierunkowanych na osiągnięciu celów REPowerEU.	Art. 14, 18
Państwo członkowskie zmienia RRP, proponując dodatkowe działania ukierunkowane na osiągnięciu celów REPowerEU, i tym samym: — korzysta z korekty w górę maksymalnego wkładu finansowego, — reaguje na obiektywną zmianę okoliczności, która uniemożliwia realizację niektórych działań.	Art. 18, 21
Państwo członkowskie zmienia RRP, proponując dodatkowe działania ukierunkowane na osiągnięciu celów REPowerEU i zastępując już istniejące, aby: — skorzystać z dodatkowego wsparcia w formie pożyczki, — uwzględnić obiektywną zmianę okoliczności, która uniemożliwia realizację niektórych działań.	Art. 14, 21
Państwo członkowskie zmienia RRP, proponując dodatkowe działania ukierunkowane na osiągnięciu celów REPowerEU i zastępując już istniejące, aby: — skorzystać z korekty w górę maksymalnego wkładu finansowego, — skorzystać z dodatkowego wsparcia w formie pożyczki, — zareagować na obiektywną zmianę okoliczności, która uniemożliwia realizację niektórych działań.	Art. 14, 18, 21
Państwo członkowskie zmienia RRP, aby uwzględnić obiektywną zmianę okoliczności, która uniemożliwia realizację niektórych działań, dostosowując odpowiednie działania z myślą o sprostaniu nowym wyzwaniom.	Art. 21

CZĘŚĆ II

WYTYCZNE DOTYCZĄCE OPRACOWANIA I PREZENTACJI ADDENDUM

W niniejszej sekcji omówiono ogólne wytyczne dotyczące opracowania i prezentacji addendum do przyjętego RRP, w tym przygotowania rozdziału dotyczącego REPowerEU. W całej niniejszej części termin „zmiana” jest używany w odniesieniu do wszystkich zmian w przyjętym RRP, niezależnie od podstawy prawnej. Zmieniając swoje plany, państwa członkowskie powinny przedstawić dowody powiązane z kryteriami oceny określonymi w rozporządzeniu w sprawie RRF, a także zaktualizowane informacje, o których mowa w art. 18 i 21c rozporządzenia w sprawie RRF.

Zakres przekazywanych nowych informacji powinien być proporcjonalny do zmian proponowanych w addendum. Jeżeli proponowane zmiany nie mają wpływu na daną sekcję, wypełnienie odpowiedniej części szablonu nie jest konieczne. Przedłożenie rozdziału dotyczącego REPowerEU można porównać do dodatkowego komponentu tych specjalnych reform i inwestycji. Zmiana struktury już przyjętego planu nie będzie konieczna i należy unikać wszelkich powtórzeń. Wyjaśnienia dotyczące dotychczasowych działań wspieranych w ramach RRF, jak również działań nieobjętych RRF, można ograniczyć do niezbędnego minimum, co dokładniej opisano poniżej.

Niniejsza część II jest podzielona na dwie główne sekcje: jedna zawiera wytyczne dotyczące przygotowywania rozdziałów dotyczących REPowerEU, a druga wytyczne dotyczące informacji, które należy przedłożyć przy przeprowadzaniu ogólnej zmiany RRP.

I. Rozdział dotyczący REPowerEU

1. Podstawa prawna i cele REPowerEU

Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia w sprawie uwzględnienia rozdziałów dotyczących REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności ma służyć lepszemu dostosowaniu odpowiednich ram prawnych do osiągnięcia celów REPowerEU. W proponowanym art. 21c ust. 1 określono zestaw celów REPowerEU.

Aby osiągnąć cele REPowerEU, państwa członkowskie, które zdecydują się na zmianę swoich RRP, muszą jednocześnie przedstawić rozdział dotyczący REPowerEU. Przedstawienie rozdziału dotyczącego REPowerEU może łączyć się z innymi rodzajami zmian w RRP, jak wyjaśniono w części I.

Rozdział dotyczący REPowerEU powinien zawierać krótki opis wszystkich reform i inwestycji, które państwo członkowskie musi przeprowadzić, aby osiągnąć cele REPowerEU. W praktyce rozdział dotyczący REPowerEU może przybrać kształt specjalnego komponentu RRP. Oprócz wprowadzenia rozdziału dotyczącego REPowerEU jako specjalnego komponentu RRP, zmianie RRP powinno towarzyszyć również zamieszczenie innych informacji wymaganych na podstawie art. 18 i proponowanego art. 21c, co przedstawiono w sekcjach I.2 i II. poniżej.

2. Treść rozdziału dotyczącego REPowerEU

A) Reformy i inwestycje finansowane z RRF zawarte w rozdziałach dotyczących REPowerEU

Państwa członkowskie powinny przedstawić w rozdziale dotyczącym REPowerEU reformy i inwestycje, które przyczyniają się do osiągnięcia celów REPowerEU. W związku z tym należy przypomnieć, że reformy i inwestycje powinny przyczyniać się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom (lub znacznej ich części) określonym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów, w tym zaleceniach, które mają zostać przyjęte w ramach cyklu semestru w 2022 r., odnoszących się między innymi do wyzwań energetycznych, w obliczu których stoją państwa członkowskie.

Wyłącznie reformy i inwestycje, które przyczyniają się do osiągnięcia celów REPowerEU, kwalifikują się do finansowania przewidzianego w art. 21a i 21b. Państwa członkowskie zachęca się również do wspierania tych działań za pomocą pożyczek z RRF na mocy art. 14. Reformy i inwestycje uwzględnione w rozdziale dotyczącym REPowerEU, o którym mowa w art. 21c ust. 1 wniosku Komisji, odnoszą się do reform i inwestycji, które nie były wcześniej przewidziane w RRP państwa członkowskiego (o którym mowa w art. 21c ust. 2 lit. a)), a które zostały opracowane z myślą o osiągnięciu celów REPowerEU.

W rozdziale dotyczącym REPowerEU można w ściśle określonych okolicznościach wykorzystać działania przedstawione wcześniej w RRP, ale należy zwiększyć skalę tych działań w takim stopniu, aby można je było uznać za „nowe”. Do dodatkowego finansowania kwalifikują się jedynie te inwestycje, które dzięki zmianom prowadzą do znacznej poprawy odzwierciedlonej w projekcie i poziomie kamieni milowych i wartości docelowych powodującej lepsze wyniki, jeżeli chodzi o ilościowe określenie oszczędności energii lub oszczędności w zużyciu paliw kopalnych. Na przykład, aby skorzystać z nowo dostępnych funduszy, państwo członkowskie może zachować działanie w istniejącym komponencie, ale znacząco podwyższyć cel w rozdziale dotyczącym REPowerEU (np. wzrost zdolności wytwarzania energii elektrycznej z OZE z 1 000 MW do 1 300 MW zostanie przedstawiony jako zwiększenie skali o 300 MW).

Opracowując rozdziały dotyczące REPowerEU, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby reformom i inwestycjom zawartym w rozdziałach dotyczących REPowerEU towarzyszył odpowiedni zestaw kamieni milowych i wartości docelowych.

Inwestycje i reformy określone w rozdziałach dotyczących REPowerEU mające na celu dywersyfikację dostaw z wykluczeniem Rosji i zmniejszenie popytu na gaz w krótkim terminie powinny zostać ustanowione w duchu solidarności w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw. W tym celu powinny one zostać tak dopasowane, aby w opłacalny sposób zaspokajać potrzeby regionalne i krajowe, a także uwzględniać przygotowany przez UE przegląd gotowości krótkoterminowej na wypadek zakłóceń w dostawach gazu, udostępniony państwom członkowskim.

Przykłady inwestycji, które można uwzględnić w rozdziałach dotyczących REPowerEU

Kilka rodzajów inwestycji przyczyniających się do osiągnięcia celów REPowerEU, które można wesprzeć w ramach RRF. Jeżeli chodzi o inwestycje w infrastrukturę gazową, istotne jest, aby były one zgodne z wynikami oceny dodatkowych potrzeb w zakresie infrastruktury energetycznej, o której to ocenie mowa w komunikacie Komisji w sprawie REPowerEU z 8 marca 2022 r. (COM(2022) 108 final), oraz rozmów z państwami członkowskimi w ramach regionalnych grup wysokiego szczebla funkcjonujących w kontekście polityki TEN-E. W szczególności inwestycje te mogą dotyczyć:

- zwiększenia zdolności produkcyjnych w zakresie zrównoważonego biometanu oraz wodoru odnawialnego lub ze źródeł innych niż kopalne,
- dążenia do zmniejszenia zużycia energii i paliw kopalnych (wstrzeźliwość energetyczna),
- przyspieszenia wprowadzenia wodoru odnawialnego lub ze źródeł innych niż kopalne w sektorach, w których trudno obniżyć emisyjność, poprzez ułatwienie przejścia na technologie wykorzystujące procesy i zastosowania oparte na wodorze,

- infrastruktury wodorowej, w tym rurociągów, magazynów i terminali portowych,
- działań na rzecz efektywności energetycznej i obniżenia emisyjności w sektorach przemysłu, w szczególności w procesach cieplnych, systemach zarządzania po stronie odbioru i odpowiedzi odbioru,
- programów renowacji i technologii zwiększających efektywność energetyczną budynków oraz obniżających emisyjność sektora ciepłowniczego, takich jak wprowadzanie pomp ciepła, systemy ciepłownicze wykorzystujące energię odnawialną, panele fotowoltaiczne na dachach, magazynowanie energii, inteligentne termostaty oraz izolacja najwyższej jakości,
- programów propagowania audytów i doradztwa w zakresie efektywności energetycznej skierowanych do gospodarstw domowych i przedsiębiorstw,
- elektryfikacji procesów przemysłowych i technologii zastępujących wykorzystywanie gazu do zastosowań ciepła przemysłowego (zwłaszcza ciepła niskotemperaturowego), par i surowców,
- instalacji do magazynowania energii oraz instalacji do magazynowania gazu,
- zdolności produkcyjnej odnawialnych źródeł energii,
- rozwoju krajowego systemu dystrybucji i przesyłania energii elektrycznej,
- budowy elektroenergetycznych połączeń wzajemnych,
- infrastruktury i instalacji umożliwiających dywersyfikację dostaw gazu do państw członkowskich, w tym terminali LNG (takich jak pływająca jednostka magazynowa i pływająca jednostka regazyfikacji), gazociągów i magazynów LNG oraz ich cyberbezpieczeństwa,
- rozwoju łańcuchów wartości głównych materiałów, komponentów technologicznych i urządzeń związanych z zieloną transformacją,
- zmiany kwalifikacji i podnoszenia kwalifikacji w celu ułatwienia relokacji do nowych miejsc pracy, przede wszystkim w obszarze produkcji energii odnawialnej i w innych sektorach zielonej gospodarki,
- wsparcia elektryfikacji infrastruktury transportowej, w tym kolejowej, wdrażania infrastruktury ładowania/tankowania paliw alternatywnych, która zaopatruje pojazdy w energię elektryczną lub wodór do celów transportu,
- bezemisyjnych pojazdów transportu publicznego, które mają znaczący i bezpośredni wpływ na zmniejszenie zapotrzebowania na paliwa kopalne.

W przypadku działań przyczyniających się do bezpieczeństwa dostaw, takich jak infrastruktura i instalacje energetyczne, połączenia wzajemne lub zdolności produkcyjne, państwa członkowskie zachęca się do zwrócenia uwagi na wymiar cyberbezpieczeństwa projektów, aby w jak największym stopniu ograniczyć potencjalne ryzyko zakłóceń w dostawach energii.

Przykłady reform, które można uwzględnić w rozdziałach dotyczących REPowerEU

Ponadto istnieją różne rodzaje reform, które państwa członkowskie mogłyby rozważyć, aby zmaksymalizować wpływ inwestycji realizowanych w kontekście REPowerEU. Należą do nich:

- Reformy przyspieszające procedury wydawania pozwoleń na projekty związane z odnawialnymi źródłami energii oraz minimalizujące czas ich wdrożenia, a także reformy dotyczące usprawnienia infrastruktury sieciowej, którym towarzyszyć będzie zwiększenie zdolności administracyjnych do obsługi większej liczby coraz częstszych wniosków o wydanie pozwolenia,
- przejrzyste harmonogramy modernizacji sieci dystrybucyjnych i aukcji energii odnawialnej,

- programy ubezpieczenia od ryzyka i łagodzenia ryzyka związanego z inwestycjami w projekty rozwoju/modernizacji systemów grzewczych wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych oraz systemów ciepłowniczych, planowane programy zastąpienia systemów grzewczych wykorzystujących paliwa kopalne technologiami odnawialnymi, bodźce podatkowe dla przedsiębiorstw i konsumentów do przejścia z ogrzewania opartego na paliwach kopalnych na rozwiązania niskoemisyjne (ciepło ze źródeł odnawialnych, systemy ciepłownicze oparte na energii ze źródeł odnawialnych, wykorzystanie przemysłowego ciepła odpadowego i sieci chłodniczych) oraz do tworzenia lokalnych zdolności w zakresie odnawialnych źródeł energii ⁽⁷⁾,
- zachęty sprzyjające tworzeniu wysokiej jakości miejsc pracy w obszarze produkcji energii odnawialnej i w innych sektorach zielonej gospodarki, w tym ukierunkowane i dobrze opracowane zachęty do zatrudniania i zmiany pracy ⁽⁸⁾,
- reformy mające na celu zwiększenie elastyczności systemu energetycznego, wprowadzenie na rynki energii elektrycznej zasobów strony popytowej oraz opracowanie zachęt do reakcji strony popytowej, w tym magazynowanie energii,
- zachęty do podnoszenia kwalifikacji obecnej siły roboczej i szkolenia wykwalifikowanych specjalistów w sektorze budowlanym, np. monterów systemów grzewczych opartych na energii ze źródeł odnawialnych,
- opracowanie odpowiednich ram legislacyjnych dotyczących wodoru odnawialnego lub ze źródeł innych niż kopalne, transportu i magazynowania,
- zachęty do wdrażania infrastruktury ładowania/tankowania paliw alternatywnych, która zaopatruje pojazdy w energię elektryczną lub wodór do celów transportu,
- rozwój rynku pracy oraz gromadzenie informacji na temat umiejętności i prognozowanie umiejętności, a także dostosowanie programów kształcenia i szkolenia do potrzeb zielonej transformacji.

Projekty transgraniczne i dotyczące wielu krajów pomagające osiągnąć cele REPowerEU

Zdecydowanie zachęca się państwa członkowskie do opracowywania i rozwijania inicjatyw transgranicznych. Projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, wybrane w ramach polityki dotyczącej transeuropejskich sieci energetycznych (TEN-E), kwalifikują się do wsparcia z instrumentu „Łącząc Europę”. Oprócz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w ramach instrumentu „Łącząc Europę” wspierane są również transgraniczne projekty związane z energią odnawialną, opracowywane przez więcej niż jedno państwo członkowskie na podstawie mechanizmów współpracy określonych w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej. Projekty te już przyczyniają się do osiągnięcia celów REPowerEU, dzięki zapewnianiu alternatywy dla paliw kopalnych w postaci energii odnawialnej, zmniejszaniu uzależnienia od przywozu oraz lepszemu wykorzystaniu potencjału Europy w zakresie energii odnawialnej.

Projekty niefinansowane z instrumentu „Łącząc Europę” powinny być priorytetowo traktowane przez państwa członkowskie przy rozważaniu działań zgłoszonych do dodatkowego wsparcia finansowego ze źródeł finansowania REPowerEU w ramach RRF. Państwa członkowskie zachęca się w szczególności do rozważenia możliwości finansowania ze środków RRF dodatkowych projektów gazowych zidentyfikowanych w ramach oceny potrzeb infrastrukturalnych przeprowadzonej na potrzeby planu REPowerEU. Na przykład RRF może odegrać zasadniczą rolę w realizacji ambicji państw członkowskich dotyczących dalszego rozwoju głównych łańcuchów wartości, w szczególności w zakresie transgranicznego przesyłania energii, wodoru odnawialnego lub ze źródeł innych niż kopalne i dostaw surowców krytycznych.

B) Działania przyczyniające się do REPowerEU już uwzględnione w RRF

Aby rozdziały dotyczące REPowerEU były wyczerpujące i niezależne, powinny one zawierać także opis sposobu, w jaki działania już przewidziane w przyjętych RRF przyczyniają się do osiągnięcia celów REPowerEU (art. 21c ust. 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie RRF zmienionego w drodze wniosku Komisji).

⁽⁷⁾ Aby skorzystać z przykładów najlepszych praktyk oraz obszernych informacji i analizy wpływu dotyczących technologii grzewczych i chłodniczych wykorzystujących odnawialne źródła energii, możliwości obniżenia emisyjności, scenariuszy i potencjalnych środków, w tym z zestawień informacji o poszczególnych państwach, danych i oceny skutków, państwa członkowskie zachęca się do zapoznania się z badaniami na temat sektora grzewczego i chłodniczego, dostępnymi pod adresem: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/heating-and-cooling_en

⁽⁸⁾ Zob. również COM(2021) 801 final z dnia 14 grudnia 2021 r.

Rozdziały dotyczące REPowerEU powinny zawierać wykaz tych działań wraz z krótkim wyjaśnieniem sposobu, w jaki przyczyniają się one do osiągnięcia celów REPowerEU. Nie chodzi o przenoszenie działań z istniejących komponentów do rozdziału dotyczącego REPowerEU, co mogłoby zmienić strukturę całego RRP i potencjalnie zakłócić jego równowagę i spójność, ale o wyjaśnienie wkładu, jaki istniejące działania wnoszą w osiągnięcie celów REPowerEU.

W tym celu należy skorzystać z poniższej tabeli:

Numer referencyjny w systemie FENIX	Nazwa działania	Wkład w osiągnięcie celów REPowerEU	Oczekiwane zmniejszenie przywozu paliw kopalnych
CX.RX	Reforma zielonego opodatkowania	Stosowanie zachęt dla przedsiębiorstw i osób fizycznych do przejścia na pojazdy bezemisyjne i niskoemisyjne zapewni mniejsze zużycie paliw kopalnych i tym samym zmniejszy zależność od przywozu tych paliw z zagranicy.	
CY.IY	Renowacja budynków	Renowacja X milionów metrów kwadratowych z myślą o zwiększeniu oszczędności energii o co najmniej 30 %.	
CZ.IZ	Morskie farmy wiatrowe	Instalacja morskich farm wiatrowych o mocy 500 MW	

C) Działania w ramach REPowerEU finansowane ze źródeł innych niż RRF

Aby rozdział dotyczący REPowerEU przedstawiał kompleksowy obraz wszystkich działań, które przyczynią się do osiągnięcia celów REPowerEU, rozdział ten powinien zawierać również istotne działania finansowane z innych źródeł, czy to krajowych, czy na poziomie unijnym, które także przyczyniają się do osiągnięcia celów REPowerEU. Co ważne, działania te nie będą brane pod uwagę przy określaniu finansowania dostępnego w ramach RRP. Ponadto działania te nie podlegają wymogom audytu i kontroli ustanowionym w rozporządzeniu w sprawie RRF.

Monitorowanie działań w ramach REPowerEU, które nie są finansowane z RRF, będzie prowadzone głównie w kontekście europejskiego semestru. W odniesieniu do każdego działania w ramach REPowerEU finansowanego ze źródeł innych niż RRF państwa członkowskie powinny zamieścić w rozdziale dotyczącym REPowerEU następujące informacje:

- nazwa działania,
- szacunkowy koszt i źródła finansowania,
- cel działania i powiązanie z celami REPowerEU,
- metody realizacji,
- główne etapy i związany z nimi harmonogram realizacji,
- szacowany wpływ działania, np. oszczędności/dywersyfikacja źródeł przywozu gazu, ogólne oszczędności energii, zainstalowana zdolność produkcyjna w zakresie energii odnawialnej, spodziewana redukcja emisji gazów cieplarnianych,
- odniesienie do działań w ramach RRP uzupełniających lub uzupełnianych przez przedmiotowe działanie (jeśli dotyczy).

Państwa członkowskie powinny wykazać komplementarność pomiędzy działaniami zawartymi w rozdziale dotyczącym REPowerEU. W szczególności powinny wyjaśnić, w jaki sposób działania te wzajemnie się wzmocniają.

Oprócz opisu wszystkich działań, o których mowa w powyższych sekcjach, w rozdziałach dotyczących REPowerEU należy wyjaśnić, w jaki sposób spójne, skuteczne i proporcjonalne połączenie wszystkich tych działań doprowadzi do osiągnięcia celów REPowerEU (art. 21c ust. 2 lit. c) wniosku Komisji dotyczącego zmiany rozporządzenia w sprawie RRF).

- Jeżeli chodzi o wymóg w zakresie „spójności”, oczekuje się, że państwa członkowskie wyjaśnią, dlaczego dodają działania zawarte w rozdziale dotyczącym REPowerEU do już istniejących lub planowanych. Powinny one wyjaśnić, dlaczego działania te wypełniają pozostałe luki na poziomie krajowym lub unijnym, których poprzednie działania jeszcze nie wypełniły.
- Jeżeli chodzi o kryterium „skuteczności”, należy uzasadnić, dlaczego i w jaki sposób działania w ramach REPowerEU są zasadniczo odpowiednie do osiągnięcia powyższych celów.
- Aby przedstawić zadowalający argument „proporcjonalności”, państwa członkowskie powinny opisać, w jaki sposób działania zawarte w rozdziale dotyczącym REPowerEU są współmierne do tego, co jest konieczne do osiągnięcia celów REPowerEU, oraz w jaki sposób wyważenie uzasadnionych interesów przemawia za danymi działaniami.

Państwa członkowskie powinny przedstawić analizę ilościową wkładu swoich działań w ramach REPowerEU w osiągnięciu celu wyznaczonego w planie REPowerEU.

3. Ocena rozdziału dotyczącego REPowerEU

Jak określono w art. 21c ust. 4 wniosku dotyczącego zmiany rozporządzenia w sprawie RRF, pozostałe przepisy rozporządzenia w sprawie RRF mają zastosowanie odpowiednio do reform i inwestycji określonych w rozdziale dotyczącym REPowerEU, chyba że przewidziano inaczej. W związku z tym reformy i inwestycje zawarte w rozdziale dotyczącym REPowerEU i finansowane z RRF będą stanowiły integralną część RRF. Powinny one spełniać wszystkie warunki określone w art. 18 i podlegają kryteriom oceny określonym w art. 19 i załączniku V, o ile nie określono inaczej, w szczególności w odniesieniu do znakowania cyfrowego zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. f) i sekcją 2.6 załącznika V do rozporządzenia w sprawie RRF.

A) Zwolnienie z obowiązku wniesienia wkładu w osiągnięciu celu polegającego na przeznaczeniu co najmniej 20 % łącznej alokacji na działania związane z transformacją cyfrową

Bez uszczerbku dla powyższego, zgodnie z art. 21c ust. 3 wniosku dotyczącego zmiany rozporządzenia w sprawie RRF, reformy i inwestycje przewidziane w rozdziałach dotyczących REPowerEU, które mają być finansowane w ramach RRF, będą podlegać metodyce znakowania cyfrowego określonej w art. 19 ust. 3 lit. f) i w załączniku VII do rozporządzenia w sprawie RRF, niemniej wsparcie działań przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU nie będzie brane pod uwagę przy obliczaniu, czy osiągnięto cel polegający na przeznaczeniu co najmniej 20 % łącznej alokacji na działania związane z transformacją cyfrową. Biorąc pod uwagę bezprecedensową pilność i wagę wyzwań energetycznych, przed którymi stoi Unia, takie wyłączenie jest konieczne, aby zagwarantować, że znakowanie cyfrowe nie zmniejszy zdolności państw członkowskich do finansowania działań przyczyniających się do osiągnięcia celów REPowerEU.

Chociaż reformy i inwestycje przedstawione w rozdziale dotyczącym REPowerEU są wyłączone z obliczania stopnia osiągnięcia celu dotyczącego działań związanych z transformacją cyfrową, zachęca się państwa członkowskie do przedstawiania inwestycji w transformację cyfrową, które są istotne z punktu widzenia celów REPowerEU. Takie inwestycje mogą na przykład obejmować:

- cyfryzację sieci energetycznych, w tym inteligentną sieć,
- wdrażanie inteligentnych liczników, inteligentnych systemów zarządzania ładowaniem i czujników w połączeniu z pracami renowacyjnymi służącymi poprawie efektywności energetycznej,
- neutralność klimatyczną ośrodków przetwarzania danych i sieci oraz ponowne wykorzystanie wytwarzanego przez nie ciepła odpadowego,
- cyberbezpieczeństwo systemu energetycznego, kluczowe z punktu widzenia bezpieczeństwa dostaw,
- infrastrukturę danych umożliwiającą powszechny rozwój reakcji strony popytowej (np. dzięki wspólnej europejskiej przestrzeni danych dotyczących energii) oraz magazynowania energii,
- działania na rzecz cyfryzacji transportu, które są częściowo ukierunkowane na redukcję emisji gazów cieplarnianych,
- umiejętności lub aplikacje cyfrowe na rzecz wzmocnienia pozycji konsumentów energii.

Co istotne, aby przyczynić się do osiągnięcia celów RRF w sferze cyfrowej, znakowanie cyfrowe będzie nadal miało zastosowanie do wszystkich działań zaproponowanych w zmianach RRF, które nie wchodzą w zakres art. 21c ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF.

B) Dodatkowe kryterium oceny związane z celami REPowerEU

Reformy i inwestycje przewidziane w rozdziałach dotyczących REPowerEU i finansowane w ramach RRF będą ponadto oceniane na podstawie dodatkowego 12. kryterium oceny, określonego w załączniku V sekcja 2.12 proponowanej zmiany rozporządzenia w sprawie RRF, dotyczącego efektywnego wkładu tych działań w osiągnięciu celów REPowerEU. Zgodnie z załącznikiem V do wniosku Komisji kryterium to można uznać za spełnione, jeśli działania takie wpisują się w jeden z następujących celów:

- poprawę infrastruktury energetycznej, aby sprostać najpilniejszym potrzebom w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii z ropy naftowej i gazu ziemnego, w szczególności w celu umożliwienia dywersyfikacji dostaw w interesie Unii jako całości,
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków, obniżenie emisyjności przemysłu, zwiększenie produkcji i wykorzystania biometanu oraz wodoru odnawialnego lub ze źródeł innych niż kopalne, a także zwiększenie udziału energii odnawialnej,
- rozwiązanie problemu wąskich gardeł w wewnętrznym i transgranicznym przesyłaniu energii, szczególnie dzięki tworzeniu powiązań z innymi państwami członkowskimi, lub wspieranie bezemisyjnego transportu i jego infrastruktury, w tym kolejowej
- wspieranie powyższych celów poprzez szybsze przekwalifikowywanie siły roboczej ukierunkowane na umiejętności ekologiczne oraz poprzez wspieranie łańcuchów wartości w zakresie kluczowych materiałów i technologii związanych z transformacją ekologiczną,

a ponadto spełniają poniższy warunek:

- komplementarność reform i inwestycji przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU (art. 21c ust. 1) oraz ich znaczący wkład, wraz z pozostałymi opisanymi działaniami (art. 21c ust. 2 lit. a) i b)), w osiągnięciu dywersyfikacji dostaw energii w Unii lub zmniejszenia zależności od paliw kopalnych do roku 2030.

C) Mierzenie wpływu

Państwa członkowskie powinny wykazać, że inwestycje i reformy przyczynią się do osiągnięcia celów REPowerEU, poprzez pomiar:

- zmniejszenia przywozu paliw kopalnych z Rosji,
- w przypadku przywozu gazu – szacowanego zmniejszenia przywozu z Rosji wyrażonego w miliardach metrów sześciennych zaoszczędzonych dzięki podjęciu równoważnych działań,
- szacowanego zmniejszenia zużycia energii,
- modernizacji infrastruktury sieciowej w kierunku decentralizacji, integracji rynkowej lub zwiększenia bezpieczeństwa dostaw.

Rozdział dotyczący REPowerEU powinien zawierać tabelę wskazującą charakter każdego działania (tj. działania nowe lub zmodyfikowane, istniejące działania związane z realizacją RRP, działania finansowane z innych źródeł), ich oczekiwany wpływ na zmniejszenie przywozu gazu ziemnego z Rosji wyrażony w miliardach metrów sześciennych.

Nazwa działania	Oczekiwane zmniejszenie przywozu gazu ziemnego z Rosji w 2027 r. w porównaniu z 2019 r. (w mld metrów sześciennych)
Reforma X	
Inwestycja Y	
Łącznie	

D) Zasada „nie czyni poważnych szkód” (DNSH)

Zgodnie z wnioskiem Komisji działania poprawiające infrastrukturę i instalacje energetyczne w celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw ropy i gazu, zwłaszcza w celu umożliwienia dywersyfikacji dostaw w interesie Unii jako całości, nie będą musiały być zgodne z zasadą DNSH. Dotyczy to w szczególności inwestycji w moce wytwórcze gazu i ropy naftowej, które są niezbędne do zapewnienia bardzo szybkiego zmniejszenia zależności od dostawców rosyjskich. Odstępstwo to dotyczy działań niezbędnych do zagwarantowania krótkoterminowego bezpieczeństwa dostaw i nie powinno utrudniać ogólnych postępów w realizacji celów klimatycznych wyznaczonych na rok 2050, z uwzględnieniem krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu.

Wszystkie inne działania związane z celami REPowerEU muszą być zgodne z zasadą DNSH, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF. Ogólnie rzecz biorąc, zgodność z zasadą DNSH przyczynia się do osiągnięcia celów REPowerEU zgodnie z następującymi zasadami przewodnimi:

- działania, dla których istnieje inne rozwiązanie niskoemisyjne możliwe do zastosowania pod względem technologicznym i ekonomicznym, są zasadniczo zgodne z zasadą DNSH, w szczególności te, które nie są oparte na paliwach kopalnych, jak odnawialne źródła energii. Nie tylko zmniejsza to zależność od przywozu paliw kopalnych z Rosji, ale także poprawia jakość środowiska naturalnego;

— w przypadku działań, dla których nie istnieje inne rozwiązanie niskoemisyjne możliwe do zastosowania pod względem technologicznym i ekonomicznym, państwa członkowskie mogą wykazać zgodność z zasadą DNSH, proponując najlepsze dostępne poziomy efektywności środowiskowej w danym sektorze. Może to obejmować działania i aktywa wykorzystujące mniejszą ilość paliw kopalnych lub niewykorzystujące ich wcale. Zasada DNSH wspiera zatem zmniejszanie zależności od przywozu, przyczyniając się tym samym do osiągnięcia celów REPowerEU.

Zasady te wpisują się w szczególności w drugi filar REPowerEU, który obejmuje wezwanie do inwestowania w zintegrowany system energetyczny obejmujący całą Unię, oparty w dużej mierze na energii odnawialnej i znacznie większej efektywności energetycznej, aby zmniejszyć uzależnienie UE od paliw kopalnych.

Wiele działań wspierających realizację celów REPowerEU uwzględniono już w przyjętych planach odbudowy i zwiększenia odporności i uznano za zgodne z zasadą DNSH. Obejmują one działania promujące energię odnawialną, wdrażanie elastycznej infrastruktury energetycznej, która wytrzyma próbę czasu, oraz zwiększanie efektywności energetycznej. Aby ułatwić przygotowanie zmienionych planów, poniższe przykłady ilustrują, jak zapewnić zgodność z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w ramach realizacji celu łagodzenia zmiany klimatu na potrzeby dalszych działań w ramach REPowerEU.

Obniżenie emisyjności przemysłu: w ramach RRF, zgodnie z przypisem 27 wytycznych technicznych, działania wspierające instalacje objęte unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) muszą osiągnąć prognozowane emisje gazów cieplarnianych, które są znacznie niższe niż odpowiednie wskaźniki emisyjności ⁽⁷⁾. Mimo że dla niektórych z tych działań nie istnieje obecnie żadne inne rozwiązanie bezemisyjne lub niskoemisyjne, które byłoby możliwe do zastosowania pod względem technologicznym i ekonomicznym, podejście to przyczyni się do zmniejszenia wykorzystania paliw kopalnych, a tym samym do zmniejszenia zależności UE od przywozu. Zachęca się do stosowania odnawialnych źródeł energii do produkcji wodoru.

Zwiększenie elektryfikacji: zgodnie z wytycznymi technicznymi dotyczącymi zasady DNSH działania promujące zwiększenie elektryfikacji (np. w przemyśle, transporcie, budynkach) są uważane za zgodne z kryterium DNSH dotyczącym łagodzenia zmiany klimatu, pod warunkiem że państwa członkowskie uzasadnią, że większej elektryfikacji towarzyszy zwiększona zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych na poziomie krajowym. Państwa członkowskie mogą uwzględnić w swoich zmienionych planach (dodatkowe) działania wspierające dalszą elektryfikację najważniejszych sektorów, co – w połączeniu z energią elektryczną ze źródeł odnawialnych – ma bezpośrednio wspierać osiągnięcie celów REPowerEU.

II. Ogólne wskazówki dotyczące zmiany RRP

Poniższe sekcje zawierają przegląd elementów, które państwa członkowskie powinny uwzględnić w swoich zmienionych RRP. Niniejsze wytyczne odnoszą się do najczęściej pojawiających się pytań ze strony państw członkowskich i zawierają praktyczne wskazówki dotyczące struktury addendum do RRP zgodnie z wymogami określonymi w art. 18 rozporządzenia w sprawie RRF.

Aby zapewnić spójność prezentacji addendum i RRP, poniższa struktura jest spójna z wytycznymi dotyczącymi RRP ze stycznia 2021 r. Zachęca się państwa członkowskie do dalszego stosowania tej samej struktury w krajowych RRP i ograniczenia zmian do istniejących sekcji RRP.

1. Cele zmian

W tej sekcji państwa członkowskie powinny wyjaśnić powody proponowanych zmian wprowadzanych we wcześniej przyjętych krajowych RRP.

Uzasadnienie będzie zależało od charakteru i celu tych zmian, zgodnie z opisem zawartym w części I niniejszego dokumentu. Państwa członkowskie powinny zatem wskazać podstawę prawną każdej zmiany, tj. czy dotyczy ona wniosku o pożyczkę, aktualizacji na podstawie art. 18 ust. 2 w celu uwzględnienia skorygowanego wkładu finansowego czy też zmiany na podstawie art. 21 ze względu na obiektywne okoliczności. Z uwagi na znaczny czas i znaczne zasoby, jakie Komisja i organy krajowe muszą poświęcić na ten proces, zachęca się każde państwo członkowskie do **połączenia wszystkich przewidywanych zmian krajowego planu w jednym wniosku**. Wybór podstawy prawnej będzie miał wpływ na poziom zmian, jakie państwa członkowskie będą mogły wprowadzać, oraz na warunki, jakie będą musiały

⁽⁷⁾ Jeżeli w ramach działania objętego wsparciem prognozowane emisje gazów cieplarnianych nie są znacząco niższe (ale i tak są niższe) od odpowiednich wskaźników emisyjności, należy wyjaśnić powody, dla których nie jest to możliwe. Wskaźniki emisyjności określone jako podstawa przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji dla działań wchodzących w zakres systemu handlu uprawnieniami do emisji, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2021/447.

spełnić, aby zmieniony RRP uzyskał pozytywną ocenę. Jeżeli na uzasadnienie zmiany podano więcej niż jeden powód, państwo członkowskie będzie musiało jasno określić, w jaki sposób powód ten spełnia warunki, i przedstawić uzasadnienie każdego z nich (np. dodatkowe potrzeby finansowe, aby wystąpić o pożyczkę na podstawie art. 14, oraz obiektywne okoliczności uniemożliwiające realizację (części) planu zgodnie z art. 21).

A) Kompleksowa i odpowiednio wyważona reakcja na sytuację gospodarczą i społeczną/wkład w realizację wszystkich sześciu filarów

Zmieniony RRP powinien nadal stanowić kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną oraz przyczynić się do realizacji wszystkich sześciu filarów określonych w art. 3 rozporządzenia w sprawie RRF. Zmiany planu pierwotnego powinny zachować tę równowagę lub – w razie jej zmiany – należy je uzasadnić, wykazując, że odpowiadają one nowym wyzwaniom lub są zgodne z nową alokacją finansową państwa członkowskiego. W tym celu państwa członkowskie powinny opisać, w jaki sposób zmieniony RRP nadal stanowi kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną danego państwa członkowskiego. Jeżeli zmiany planu są nieznaczne, państwa członkowskie mogą po prostu założyć, że wkład w realizację sześciu filarów jest nadal zrównoważony, bez konieczności przedstawiania dodatkowych szczegółowych wyjaśnień.

Państwa członkowskie powinny powiązać nowe działania z odpowiednimi filarami, wyjaśniając, w jaki sposób przyczynią się one do ich realizacji. Jeżeli w zmienionym planie usunięto lub ograniczono niektóre działania, należy wyjaśnić, w jaki sposób ogólny wkład planu w realizację filarów, których to dotyczy, pozostanie wystarczający. W stosownych przypadkach w wyjaśnieniu tym należy wskazać związek między usuniętymi działaniami a wszelkimi nowymi działaniami proponowanymi w miejsce tych pierwszych, z odniesieniem do filarów, których to dotyczy.

Przedstawione wyjaśnienia powinny należycie uwzględniać wszelkie nowe wydarzenia w państwie członkowskim lub w polityce UE mające wpływ na wspomniane sześć filarów. W szczególności zachęca się państwa członkowskie do rozważenia wpływu najnowszych wydarzeń geopolitycznych na wkład planu w realizację filaru dotyczącego zielonej transformacji, w świetle celów REPowerEU. W tym kontekście dopuszczalne są addenda zawierające dodatkowe działania obejmujące tylko jeden lub dwa filary, o ile jest to uzasadnione nowymi wyzwaniami, przed którymi stoją państwa członkowskie.

B) Powiązanie z zaleceniami dla poszczególnych krajów i europejskim semestrem

Zmieniony RRP powinien uwzględniać wszystkie wyzwania zidentyfikowane w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów, w tym w zaleceniach wydanych w cyklach europejskiego semestru w latach 2019 i 2020 oraz w późniejszych cyklach semestru do dnia przedłożenia zmienionego RRP⁽⁸⁾. Szczególne znaczenie będą miały zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w cyklu w 2022 r. Sprawozdania krajowe z 2022 r. zawierają podsumowanie realizacji działań zawartych w RRP oraz określają najważniejsze nierozwiązane lub nowo pojawiające się wyzwania, które nie zostały w wystarczającym stopniu uwzględnione w RRP i które stanowią podstawę zaleceń dla poszczególnych krajów z 2022 r.

Jak podkreślono w sekcji I, korekty w dół maksymalnego wkładu finansowego nie mają wpływu na konieczność uwzględnienia wszystkich odpowiednich zaleceń dla poszczególnych krajów lub znaczącego ich podzbioru. Dlatego też zmieniony RRP musiałby utrzymać ten sam poziom ambicji, co w poprzednio przyjętym planie.

W przypadku państw członkowskich, które ubiegają się o pożyczkę lub których maksymalny wkład finansowy z RRF (znacznie) się zwiększył, przy wprowadzaniu uzupełnień do planu pierwotnego należy uwzględnić pełen zbiór zaleceń dla poszczególnych krajów z lat 2019, 2020 i 2022. Dotyczy to w szczególności dodatkowych reform i potrzeb inwestycyjnych określonych w ramach europejskiego semestru w 2022 r., w tym związanych z koniecznością zmniejszenia zależności energetycznej. Przedstawienie addendów jest także okazją do uwzględnienia wyzwań zidentyfikowanych w poprzednich cyklach europejskiego semestru, które nie zostały uwzględnione lub zostały uwzględnione tylko częściowo lub nie zostały uwzględnione w przyjętym RRP.

Przygotowując swoje addendum, państwa członkowskie powinny zadbać o to, by wpływ proponowanych zmian na stabilność fiskalną był zgodny z zatwierdzonymi przez Radę zaleceniami dla poszczególnych krajów z 2022 r. dotyczącymi kwestii fiskalnych i fiskalno-strukturalnych. Oceniając i przedstawiając wpływ proponowanych zmian krajowego RRP na budżet, państwa członkowskie, których walutą jest euro, powinny ponadto zapewnić, aby zaktualizowane działania w ramach RRP były zgodne z priorytetami określonymi w najnowszym zaleceniu w sprawie polityki gospodarczej strefy euro przyjętym przez Radę.

⁽⁸⁾ W ramach regularnego cyklu europejskiego semestru zalecenia dla poszczególnych krajów są zwykle proponowane przez Komisję na przełomie maja i czerwca, zatwierdzane przez Radę Europejską i ostatecznie przyjmowane przez Radę na początku lipca.

C) Ogólny wpływ RRP

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi RRP z 2021 r. państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jakim zakresie oczekuje się, że proponowane zmiany zmienią ogólny wpływ krajowego RRP. W wyjaśnieniu należy przedstawić oczekiwany wpływ zmienionego RRP w ujęciu całościowym, z uwzględnieniem działań dodanych lub usuniętych. W zastosowaniu wytycznych dotyczących RRP z 2021 r. należy uwzględnić następujące elementy:

- perspektywy makroekonomiczne i społeczne
- skutki makroekonomiczne i społeczne RRP
- zrównoważony charakter
- spójność.

Państwa członkowskie są proszone o przedstawienie aktualnych danych liczbowych dotyczących wpływu zmienionych krajowych RRP w zakresie, w jakim dane te znacząco się zmieniły w porównaniu z danymi przedstawionymi w ramach uprzednio przyjętych RRP. Państwa członkowskie mogą przy tym opierać się na informacjach zawartych w krajowych programach reform, do których mogą w razie potrzeby podawać odesłania. Zakres przekazywanych nowych informacji powinien być proporcjonalny do zmian proponowanych w addendum.

D) Spójność

Wpływ proponowanych zmian na spójność zmienionego RRP należy przedstawić poprzez wyjaśnienie interakcji pomiędzy nowymi lub zmodyfikowanymi działaniami a działaniami zawartymi w poprzednio przyjętym RRP, odnosząc się zarówno do działań utrzymanych, jak i wycofanych w zmienionym planie. Zachęca się również państwa członkowskie do wyjaśnienia, w jaki sposób utrzymano ogólną równowagę między reformami a inwestycjami. Nowe lub zmodyfikowane działania nie powinny powodować niespójności i nie powinny zmniejszać ogólnej spójności RRP.

E) Równość płci i równe szanse dla wszystkich

Państwa członkowskie powinny opisać, jak zmiany wpływają na wkład ich zmienionych RRP w realizację celów dotyczących równości płci i równych szans dla wszystkich. W kontekście ostatnich wydarzeń niezwykle ważne jest ograniczanie ryzyka ubóstwa energetycznego.

W tym celu państwa członkowskie powinny stosować się do wytycznych dotyczących RRP z 2021 r., uwzględniając również ostatnie zmiany, np.:

- zastanowić się, w jaki sposób najlepiej uwzględnić te cele w procesie realizacji i monitorowania, biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia z realizacji planów;
- zapewnić udział organów zajmujących się równością i niedyskryminacją w realizacji RRP, na przykład w ramach odpowiednich organów monitorujących;
- w większym stopniu uwzględniać te cele w zaktualizowanych kamieniach milowych i wartościach docelowych, na przykład poprzez podzielenie ich według płci, wieku, niepełnosprawności, pochodzenia rasowego lub etnicznego, tam gdzie to możliwe.

Zakres przekazywanych nowych informacji powinien być proporcjonalny do zmian proponowanych w addendum.

F) Projekty transgraniczne i dotyczące wielu krajów

Większość z przyjętych RRP obejmuje inicjatywy dotyczące wielu krajów lub inicjatywy transgraniczne. Obejmuje to w szczególności udział w ważnych projektach stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (IPCEI) zgodnie z unijnymi zasadami pomocy państwa. Zdecydowanie zachęca się państwa członkowskie, aby w kontekście zmian swoich RRP rozważyły ewentualne zwiększenie wsparcia na rzecz inicjatyw transgranicznych lub dotyczących wielu krajów, w szczególności tych, które są zgodne z celami REPowerEU.

G) Pomoc państwa

Do dodatkowych lub zmienionych reform i inwestycji pełne zastosowanie mają zasady pomocy państwa. Każde państwo członkowskie jest odpowiedzialne za zapewnienie zgodności takich reform i inwestycji z unijnymi zasadami pomocy państwa oraz za przestrzeganie obowiązujących procedur dotyczących pomocy państwa. Przy opracowywaniu RRP państwa członkowskie muszą uwzględnić ramy regulacyjne w zakresie pomocy państwa, w tym Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią na 2022 r. („CEEAG”) ^(*). Ponadto przepisy ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych („GBER”) uznają szereg konkretnych kategorii pomocy państwa za zgodne z Traktatem, o ile spełniają jasno określone warunki, oraz wyłączają te kategorie z wymogu uprzedniego powiadomienia Komisji oraz zatwierdzenia przez nią. Przykładowo, jeżeli chodzi o działania przyczyniające się do realizacji celów REPowerEU, zachęca się państwa członkowskie do uwzględnienia przepisów sekcji 4 GBER dotyczącej pomocy na badania, rozwój i innowacje oraz sekcji 7 dotyczącej pomocy na ochronę środowiska.

W indywidualnych przypadkach, gdy pomoc ma na celu zaradzenie skutkom gospodarczym agresji Rosji na Ukrainę, znaczenie dla oceny pomocy państwa w odniesieniu do środków działań w ramach RRF mogą mieć również Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa, przyjęte przez Komisję 23 marca 2022 r. w celu wsparcia gospodarki UE w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę.

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi RRP z 2021 r. i odpowiednim szablonem państwa członkowskie są proszone o określenie w swoich zaktualizowanych RRP w odniesieniu do każdej nowej lub zmienionej reformy i inwestycji, czy uważają, że dane działanie wymaga zgłoszenia pomocy państwa, a jeżeli tak, to również o wskazanie terminu zgłoszenia wstępnego i zgłoszenia właściwego. Jeżeli państwo członkowskie uważa, że działanie nie wymaga zgłoszenia, powinno zamieścić odniesienie do istniejącej decyzji o zatwierdzeniu pomocy państwa lub przepisów GBER lub innych rozporządzeń w sprawie wyłączeń grupowych, które uznaje się za mające zastosowanie do danego działania, wraz z uzasadnieniem lub opisem powodów, dla których dane działanie nie kwalifikuje się jako pomoc państwa. Podczas określania harmonogramu osiągnięcia odpowiednich kamieni milowych i wartości docelowych państwa członkowskie muszą przewidzieć wystarczający czas na zbadanie przez Komisję ewentualnych elementów pomocy państwa obecnych w działaniach inwestycyjnych i wymagających zgłoszenia pomocy państwa. Komisja jest gotowa udzielić państwom członkowskim wstępnych wytycznych dotyczących zgodności poszczególnych inwestycji przewidzianych w zmienionych RRP z ramami prawnymi w zakresie pomocy państwa. Aby zapewnić możliwość działania z odpowiednim wyprzedzeniem, zachęca się państwa członkowskie do przekazywania Komisji ich harmonogramów (wstępnego) zgłaszania.

Mając na uwadze wcześniejsze doświadczenia z działaniami przewidzianymi w RRP i zbadanymi pod kątem zasad pomocy państwa, komunikacja ze służbami Komisji na wczesnym etapie przygotowywania RRP ma zasadnicze znaczenie dla przeprowadzenia szybkiej oceny zgłoszonych środków pod kątem pomocy państwa. Zachęca się państwa członkowskie do podjęcia współpracy ze służbami Komisji, aby do opracowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami w pełni wykorzystać możliwości wynikające z poszczególnych ram prawnych w zakresie pomocy państwa.

2. Opis zmian

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi RRP z 2021 r. i odpowiednim szablonem, sekcję tę należy zorganizować według komponentów. Sekcja powinna obejmować tylko te komponenty, w których wprowadzono zmiany. Nie należy powtarzać informacji zawartych w innych sekcjach, lecz wskazać, jakie zmiany wprowadza się w porównaniu z wcześniej przyjętym RRP (z dokładnymi odniesieniami do odpowiednich sekcji i działań).

Państwa członkowskie mogą oprzeć się na istniejących komponentach, dodając kilka reform i inwestycji dotyczących tego samego zagadnienia (np. nowe działanie dotyczące renowacji budynków można dodać do istniejącego komponentu dotyczącego renowacji energetycznej). W przypadku nowych inwestycji i reform o innych priorytetach państwa członkowskie mogą również dodać zupełnie nowe komponenty.

A) Opis reform i inwestycji

W odniesieniu do każdego komponentu, w przypadku którego wprowadzono zmiany w działaniach, na których go oparto, państwa członkowskie powinny wskazać, które inwestycje lub reformy zostały „dodane”, „usunięte” lub „zmodyfikowane” w porównaniu z RRP, na podstawie którego przyjęto poprzednią decyzję wykonawczą Rady.

^(*) SEC(2022) 70 final - SWD(2022) 19 final - SWD(2022) 20 final.

Wykorzystanie instrumentów finansowych

Wykorzystanie instrumentów finansowych, finansowanych lub wspieranych ze środków z RRF, w tym pożyczek, może być atrakcyjnym rozwiązaniem na potrzeby realizacji inwestycji przewidzianych w RRP z kilku powodów:

- instrumenty finansowe mogą wiązać się ze spłatą na rzecz państwa członkowskiego kwoty głównej otrzymanej przez beneficjentów, ograniczając w ten sposób zwiększanie długu publicznego w dłuższej perspektywie,
- muszą one umożliwiać ponowne wykorzystanie przepływów, w tym spłatę kwoty głównej, na te same cele polityczne, w tym po 2026 r. lub na spłatę pożyczek z RRF,
- mogą one służyć do finansowania wielu małych inwestycji w spójnych ramach i ułatwiać dotarcie do potencjalnych beneficjentów za pośrednictwem zdecentralizowanych struktur partnerskich,
- mogą pomóc w pozyskaniu dodatkowych środków finansowych lub wspólnych inwestycji, w szczególności od przedsiębiorstw prywatnych i prywatnych instytucji finansowych.

Spśród 22 RRP przyjętych do końca lutego 2022 r. 15 planów zawiera łącznie 53 instrumenty finansowe o wartości ok. 22,4 mld EUR, z czego 19,9 mld EUR jest finansowane z pożyczek z RRF. Wykorzystuje się je do udzielania wsparcia w obszarach szczególnie istotnych w kontekście najnowszych wyzwań geopolitycznych, takich jak ekologiczna i cyfrowa transformacja przedsiębiorstw, efektywność energetyczna, innowacje, budownictwo socjalne lub rolnictwo. Obejmują one instrumenty kapitałowe (pożyczki, instrumenty kapitałowe, instrumenty quasi-kapitałowe/instrumenty typu mezzanine, kapitał podwyższonego ryzyka) oraz instrumenty niekapitałowe (gwarancje i dotacje na spłatę odsetek). Finansowane instrumenty będą obejmowały kwotę ok. 19,2 mld EUR. Do partnerów wykonawczych należą EBI, EFI, EBOR, krajowe banki i instytucje prorozwojowe, agencje lub fundusze państwowe, ministerstwa i banki komercyjne.

W oparciu o istniejące plany można zastosować następujące rodzaje instrumentów finansowych:

- instrumenty gwarancyjne zmniejszające ryzyko związane z programami renowacji służącymi poprawie efektywności energetycznej,
- umowy PPA na potrzeby inwestycji w odnawialne źródła energii,
- inwestycje kapitałowe w spółki lub fundusze kapitałowe przyczyniające się do transformacji ekologicznej.

W załączniku przedstawiono dalsze informacje na temat wykorzystania instrumentów finansowych w ramach RRF, oparte na doświadczeniach zebranych podczas przygotowywania i realizacji pierwotnych RRP.

B) Wymiar ekologiczny i cyfrowy

Państwa członkowskie powinny wyjaśnić, w jakim stopniu ich zmienione RRP przyczynią się do transformacji ekologicznej i zmniejszenia zależności energetycznej UE, a także do przeprowadzenia zachowującej aktualność transformacji cyfrowej i utworzenia stabilnego jednolitego rynku cyfrowego lub do sprostania wyzwaniom wynikającym z tej transformacji. Może to obejmować działania w zakresie badań naukowych i innowacji wraz z odpowiednim harmonogramem. Obie te transformacje należy uznawać za wzajemnie wzmacniające się, zgodnie z koncepcją dwojakiej transformacji, i Komisja będzie je analizować łącznie.

Zielony wymiar działań w ramach RRP będzie nadal podlegał ocenie jakościowej (związek między tymi działaniami a wyzwaniami dotyczącymi energii, klimatu i środowiska w poszczególnych państwach członkowskich), jak i ilościowej (całkowity wkład zmienionego RRP w realizację celów klimatycznych musi stanowić co najmniej 37 % łącznej alokacji planu – zob. sekcja X dotycząca monitorowania wydatków na cele związane z klimatem).

Państwa członkowskie proszone są o wyjaśnienie, w jaki sposób ich zmienione RRP przyczynią się do osiągnięcia celów klimatycznych UE zapisanych w prawie o klimacie i uwzględniają pakiety „Gotowi na 55” zaproponowane w lipcu i grudniu 2021 r.⁽¹⁰⁾ W pakiecie „Gotowi na 55” określono działania legislacyjne mające na celu dostosowanie polityki klimatycznej, energetycznej, użytkowania gruntów, transportowej i podatkowej w taki sposób, aby do 2030 r. osiągnąć redukcję emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 % oraz aby osiągnąć neutralność klimatyczną zapisaną w Europejskim prawie o klimacie.

Wymiar cyfrowy działań w ramach RRP będzie nadal podlegał zarówno ocenie jakościowej, jak i ilościowej. W dniu 9 marca 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła komunikat „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie”, skupiający się na czterech głównych kierunkach: umiejętności, bezpieczna i zrównoważona infrastruktura cyfrowa, transformacja cyfrowa przedsiębiorstw i cyfryzacja usług publicznych. Określono w nim ambitne cele na poziomie UE w odniesieniu do każdego z tych kierunków w perspektywie do 2030 r. Następnie przedstawiono wniosek dotyczący decyzji w sprawie programu polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r., która ma wejść w życie

⁽¹⁰⁾ COM(2021) 550 final; COM(2021) 801 final.

do końca 2022 r. Celem programu jest ustanowienie solidnej struktury zarządzania, w ramach której państwa członkowskie i Komisja współpracowałyby w zorganizowany sposób na rzecz osiągnięcia ustalonych wartości docelowych, oraz ułatwienie realizacji projektów dotyczących wielu krajów. Państwa członkowskie są proszone o wskazanie, w jaki sposób wszelkie dodatkowe lub zmodyfikowane działania dotyczące transformacji cyfrowej lub wyzwań z nią związanych byłyby zgodne z tymi czterema kierunkami głównymi i w jaki sposób przyczyniłyby się do osiągnięcia celów na 2030 r.

Jeśli chodzi o podejście ilościowe, całkowity wkład zmienionego RRP w realizację celów cyfrowych musi stanowić co najmniej 20 % łącznej alokacji planu.

C) Monitorowanie wydatków na cele związane z klimatem i znakowanie cyfrowe

Cel polegający na przeznaczeniu co najmniej 37 % łącznej alokacji na cele związane z klimatem i cel polegający na przeznaczeniu co najmniej 20 % łącznej alokacji na działania związane z transformacją cyfrową określone w art. 19 ust. 3 lit. e) i f) rozporządzenia w sprawie RRF nadal obowiązują w odniesieniu do zmian RRP, niezależnie od przyczyn tych zmian (z wyłączeniem kosztów działań zawartych w rozdziale dotyczącym REPowerEU w odniesieniu do znaku cyfrowego). Ważne jest zatem, aby przy wprowadzaniu zmian do swoich RRP państwa członkowskie brały pod uwagę łączną alokację RRP, w tym w każdym przypadku zwiększenia lub zmniejszenia wkładu finansowego.

Wytyczne dotyczące RRP z 2021 r. pozostają aktualne i dlatego państwa członkowskie powinny w odniesieniu do każdego nowego lub zmodyfikowanego działania wyjaśnić, w jaki sposób przyczynia się do ono realizacji celów klimatycznych i cyfrowych. W przypadku zmiany całkowitego szacowanego kosztu RRP lub kosztu wszelkich działań dotyczących klimatu lub znaku cyfrowego konieczne będzie dokonanie nowej oceny znakowania w celu sprawdzenia, czy wspomniane cele będą nadal realizowane. Ocena znakowania będzie konieczna również w przypadku jakichkolwiek zmian w pierwotnym zakresie, charakterze lub kształcie istniejącego działania.

Należy zauważyć, że oba cele oblicza się w odniesieniu do zmienionego RRP *jako całości*, składającego się zarówno z wcześniej przyjętego RRP, jak i addendum, z wyłączeniem kosztów działań zawartych w rozdziale dotyczącym REPowerEU w odniesieniu do znaku cyfrowego. Wkład w realizację celów klimatycznych i cyfrowych zostanie ponownie obliczony w odniesieniu do zmienionego RRP z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do działań w ramach RRP oraz zmienionego całkowitego szacowanego kosztu. Wkład w realizację celów klimatycznych zostanie porównany z łączną alokacją w ramach RRP, włącznie z rozdziałem dotyczącym REPowerEU. Wkład w realizację celów cyfrowych zostanie porównany z łączną alokacją w ramach RRP, z wyłączeniem kwot przeznaczonych na reformy i inwestycje w ramach rozdziału dotyczącego REPowerEU.

Zgodnie z doświadczeniami uzyskanymi na podstawie 24 planów ocenionych pozytywnie do końca kwietnia 2022 r. w przypadku działań obejmujących wiele obszarów, np. działań horyzontalnych, istnieje potrzeba monitorowania wydatków na cele związane z klimatem i znakowania cyfrowego, w stosownych przypadkach, na poziomie poddziałań (odrębnej części działania związanej z konkretnym obszarem interwencji) według różnych obszarów interwencji (zgodnie z załącznikami VI i VII do rozporządzenia w sprawie RRF).

Ponadto należy pamiętać, że w art. 19 ust. 3 lit. e) i f) rozporządzenia w sprawie RRF oraz w załącznikach VI i VII określono współczynniki mające zastosowanie do obliczania wsparcia na rzecz celów klimatycznych i cyfrowych. Zgodnie z tymi przepisami współczynniki wsparcia celów klimatycznych można zwiększyć (do całkowitej kwoty 3 % w przypadku znakowania klimatycznego) pod warunkiem, że towarzyszą im działania zwiększające ich wpływ. W stosownych przypadkach państwa członkowskie powinny odpowiednio uzasadnić korzystanie z takich przepisów.

Państwa członkowskie powinny opisać, jakie konkretne podejście proponują w odniesieniu do znakowania takich działań. Komisja może pomóc państwom członkowskim w znalezieniu przykładów znakowania podobnych działań w RRP przyjętych już przez Radę.

D) Zasada „nie czyn poważnych szkód” (DNSH)

Wytyczne techniczne dotyczące zasady DNSH (2021/C 58/01), w których określono zasady przewodnie i metody stosowania zasady DNSH w kontekście RRF, będą miały nadal pełne zastosowanie z uwzględnieniem specyfiki instrumentu. Zawierają one również listę kontrolną służącą do przeprowadzenia samooceny zgodności z zasadą DNSH, która ma być zawarta w zmienionym RRP w odniesieniu do każdego działania. W niniejszej sekcji podsumowano najważniejsze elementy wytycznych i wyjaśniono, jakie mają zastosowanie do nowych lub zmienionych działań. Przedstawiono w niej również dalsze wyjaśnienia oparte na doświadczeniach z wcześniej przyjętych RRP.

Jak należy stosować zasadę DNSH w kontekście zmian RRP?

Państwa członkowskie muszą przeprowadzić samoocenę zgodności z zasadą DNSH w odniesieniu do każdego nowego lub zmodyfikowanego działania zawartego w zmienionym RRP z wyjątkiem przypadków, w których DNSH nie ma zastosowania (zob. również sekcja 2.1 i załącznik I do wytycznych technicznych dotyczących zasady DNSH). Należy wziąć pod uwagę następujące kwestie przekrojowe (dodatkowe informacje na temat sposobów zapewnienia zgodności z zasadą DNSH przedstawiono również w załączniku):

- *nowe dostępne rozwiązania alternatywne o niewielkim wpływie*: zasady zawarte w sekcji 2.4, w tym w przypisie 25 w wytycznych technicznych dotyczących zasady DNSH, mają nadal zastosowanie do oceny nowych lub zmienionych działań. W ocenie zgodności tych działań z zasadą DNSH powinno się uwzględnić informacje o rozwiązaniach alternatywnych o niewielkim wpływie dostępnych w momencie składania zmienionego RRP;
- *brak wzrostu wpływu na środowisko w porównaniu z pierwotnym działaniem*: zmiana istniejącego działania nie powinna powodować wzrostu względnego wpływu na środowisko w porównaniu z wpływem działania pierwotnego. Państwo członkowskie powinno to wykazać. W przypadku wzrostu wpływu na środowisko państwo członkowskie powinno wykazać, że działanie jest nadal zgodne z zasadą DNSH pomimo tego wzrostu;
- *działania w ramach REPowerEU*: działania dotyczące produkcji energii odnawialnej, w tym bioenergii spełniającej kryteria dotyczące zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określone w dyrektywie w sprawie energii odnawialnej 2018/2001/UE (REDII), sieci elektrycznych i magazynowania energii elektrycznej, efektywności energetycznej, infrastruktury gotowej do wykorzystywania wodoru już uwzględniono w przyjętych planach odbudowy i zwiększania odporności zgodnie z zasadą DNSH. Na ogół przypisywano im współczynnik klimatyczny na poziomie 100 % i dlatego można było poddawać je uproszczonej ocenie zgodności z zasadą DNSH na potrzeby realizacji celu polegającego na łagodzeniu zmiany klimatu. Możliwość ta pozostaje aktualna w przypadku podobnych działań spełniających warunki wymagane do otrzymania współczynnika klimatycznego na poziomie 100 % w zmienionych RRP. Również działania wspierające obniżenie emisyjności przemysłu i większą elektryfikację zasadniczo uznaje się za zgodne z DNSH na potrzeby realizacji celu polegającego na łagodzeniu zmiany klimatu, jeżeli spełniają warunki określone w części II sekcja I pkt 3 lit. D) niniejszych wytycznych.

W jaki sposób państwa członkowskie powinny wykazać w swoich RRP, że działania są zgodne z zasadą DNSH?

Zmiany mogą wpłynąć na proces oceny zgodności z zasadą DNSH na dwa główne sposoby:

- *wprowadzenie nowego działania*: jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się na dodanie nowego działania do swojego RRP, należy postępować tak samo, jak przy składaniu pierwotnego RRP. Aby uzasadnić swoją ocenę, czy i w jakim stopniu nowe działanie ma wpływ na cele środowiskowe, państwo członkowskie powinno wypełnić listę kontrolną zawartą w załączniku I do wytycznych technicznych dotyczących zasady DNSH;
- *zmiana istniejącego działania*: państwa członkowskie mogą chcieć zmienić kształt, charakter lub zakres istniejącego działania. Państwa członkowskie powinny przedłożyć odpowiednią ocenę zgodności z zasadą DNSH, aktualizując ją, jeśli to konieczne, w celu odzwierciedlenia zmian wprowadzonych w działaniu. Państwo członkowskie powinno wskazać odniesienie do sekcji wcześniej przyjętego RRP, w której zawarto pierwotną ocenę zgodności z zasadą DNSH.

E) Otwarta strategiczna autonomia

Wytyczne dotyczące RRP z 2021 r. pozostają punktem odniesienia dla oceny strategicznej autonomii. Plany odbudowy i zwiększania odporności powinny przyczynić się do wzrostu odporności i strategicznej autonomii Unii. Zgodnie z Deklaracją wersalską realizacja działań mających na celu budowanie solidniejszej bazy ekonomicznej poprzez zmniejszenie zależności strategicznych powinna odbywać się dzięki koordynacji szczebli unijnego i krajowego.

Zachęca się również państwa członkowskie do skupienia się na łańcuchach wartości o znaczeniu krytycznym dotyczących kluczowych materiałów i technologii związanych z transformacją ekologiczną. Dotyczy to w szczególności produkcji urządzeń wykorzystujących energię ze źródeł niskoemisyjnych i stosowania takich technologii. W związku z obecną sytuacją geopolityczną, która najprawdopodobniej utrzyma się w najbliższych latach, państwa członkowskie muszą rozważyć udzielenie wsparcia na rzecz rozwoju i rozszerzania przemysłowych łańcuchów wartości, aby produkować i poddawać recyklingowi niskoemisyjne komponenty i urządzenia technologiczne niezbędne do realizacji ich celów energetycznych i klimatycznych. Wsparcie dla przemysłu w tym zakresie może obejmować zdolności do produkcji urządzeń wykorzystujących czystą technologię, w szczególności technologie związane z energią słoneczną, wiatrową, pompami ciepła, elektrolizerami i inne technologie niskoemisyjne. Obejmuje to działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, aby zapewnić dostawy surowców w sektorach krytycznych

W stosownych przypadkach państwa członkowskie powinny przedstawić samoocenę bezpieczeństwa w odniesieniu do inwestycji w zdolności cyfrowe i łączność. W samoocenie bezpieczeństwa należy określić wszelkie kwestie związane z bezpieczeństwem oraz sposoby ich rozwiązania. Państwa członkowskie, które jeszcze tego nie zrobiły, powinny przeprowadzić taką samoocenę i przedstawić dalsze wyjaśnienia opisujące, w jaki sposób działania te przyczynią się do zwiększenia otwartej strategicznej autonomii Unii i do rozwiązania kwestii dotyczących bezpieczeństwa. W tych dodatkowych wyjaśnieniach należy jasno określić związane z tym ryzyko oraz rodzaje środków przewidzianych w celu jego ograniczenia.

F) Kamienie milowe, wartości docelowe i ramy czasowe

Wprowadzając zmiany w swoich RRP, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby każdemu nowemu lub zmienionemu działaniu wspieranemu z RRF towarzyszył odpowiedni zestaw kamieni milowych i wartości docelowych. Określając nowe kamienie milowe i wartości docelowe lub proponując zmiany w już istniejących, państwa członkowskie powinny przestrzegać zasad przedstawionych w wytycznych dotyczących RRP z 2021 r., w tym zasad dotyczących ich szczegółowości i solidności.

Nowe lub zmodyfikowane kamienie milowe lub wartości docelowe proponuje się w wyniku włączenia nowych lub zmodyfikowanych działań do zmienionego RRP. Podlegają one takim samym wymogom dotyczącym podstawy prawnej uzasadniającej zmianę wcześniej przyjętego RRP, jak określono w sekcji I niniejszego dokumentu. Na przykład aktualizacji dokonanej na podstawie art. 18 w celu odzwierciedlenia zmiany wkładu finansowego nie można wykorzystać do zmiany istoty kamieni milowych lub wartości docelowych dotyczących działań, które nie są objęte tą aktualizacją. Główną zasadą jest to, że nie należy zmniejszać poziomu ambicji działań, których dotyczy aktualizacja. Działania uwzględnione w rozdziale dotyczącym REPowerEU, na potrzeby których nie udziela się wsparcia finansowego z RRF, nie wymagają określenia kamieni milowych i wartości docelowych.

Ponieważ zachęca się państwa członkowskie do udziału w projektach transgranicznych lub dotyczących wielu krajów pomagających osiągnąć cele REPowerEU, szczególną uwagę należy poświęcić zapewnieniu, aby powiązane kamienie milowe i wartości docelowe zostały odpowiednio zaprojektowane. Z jednej strony, powinny one być wyraźnie podzielone między poszczególne państwa członkowskie uczestniczące w takich projektach, aby uniknąć powielania działań oraz opóźnień w ocenie i realizacji. Pomyślne wykonanie danego planu odbudowy i zwiększania odporności powinno być niezależne od wykonania planu przez inne państwo członkowskie. Z drugiej strony, kamienie milowe i wartości docelowe powinny być opracowane w sposób dobrze skoordynowany, aby zagwarantować właściwą ocenę nieuniknionych współzależności między państwami członkowskimi oraz ustalenie rozsądnych terminów realizacji. Komisja jest gotowa udzielić pomocy grupom państw członkowskich zaangażowanym w projekty transgraniczne lub dotyczące wielu krajów, aby zagwarantować, że kamienie milowe i wartości docelowe zostaną odpowiednio opracowane.

Aby uniknąć opóźnień w składaniu do Komisji wniosków o płatność, państwa członkowskie mogą zaproponować zmiany w harmonogramie realizacji niektórych kamieni milowych lub wartości docelowych, pod warunkiem że takie zmiany nie zmniejszą ambicji odpowiednich działań.

Okres realizacji niektórych inwestycji przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU w kontekście może wykroczyć poza 2026 r. W takich przypadkach powiązane kamienie milowe i wartości docelowe powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby obejmowały tylko działania wspierane ze środków RRF w okresie funkcjonowania instrumentu, podczas gdy w projekcie działań należy jasno określić, które etapy realizacji będą po 2026 r. wspierane ze środków krajowych lub innych środków unijnych. W przypadku gdy państwo członkowskie proponuje zmianę swojego RRP na podstawie art. 21, zmiany w istniejących kamieniach milowych i wartościach docelowych można wprowadzić tylko w zakresie, w jakim są one związane z obiektywnymi okolicznościami przedstawionymi jako uzasadnienie zmiany. Jak wyjaśniono w części 1 niniejszych wytycznych, pomiędzy obiektywnymi okolicznościami a proponowanymi zmianami powinien istnieć związek przyczynowy.

Błędy pisarskie znalezione w decyzji wykonawczej Rady można zgłaszać Komisji i Radzie w dowolnym momencie realizacji RRP. Zostaną one uwzględnione we wniosku Komisji w sprawie nowej/zmienionej decyzji wykonawczej Rady lub w specjalnym sprostowaniu.

G) Finansowanie i koszty

Nowe działania: Państwa członkowskie przedstawiają szacunkowe całkowite koszty nowych reform i inwestycji przedstawionych w addendum. Obowiązek ten odnosi się również do reform i inwestycji przewidzianych w rozdziałach dotyczących REPowerEU. W przypadku reform i inwestycji, które nie są finansowane w ramach RRF, informacje o kosztach nie są wymagane.

Zmienione działania: W przypadku każdego zmienionego działania państwo członkowskie przedstawia zaktualizowane szacunki kosztów, jeżeli zmiany mają na nie wpływ. Jeśli zmiana dotyczy jedynie skali działania, korekta szacunkowych kosztów powinna być proporcjonalna.

Metoda: Przygotowując szacunki kosztów, państwa członkowskie powinny postępować zgodnie ze szczegółowymi instrukcjami zawartymi w wytycznych dotyczących RRP z 2021 r. Zasadniczo nie oczekuje się od państw członkowskich przedstawiania skorygowanych szacunków kosztów w przypadku działań, które nie są ani nowe, ani zmienione. Państwa członkowskie mogą przedstawić poświadczenie szacunków kosztów przygotowane przez niezależny organ publiczny, co może przyczynić się do zwiększenia wiarygodności szacunków.

3. Komplementarność i realizacja RRP

A) Spójność z innymi inicjatywami

Zgodnie z art. 17 rozporządzenia w sprawie RRF wszystkie RRP, w tym addenda, muszą być spójne z odpowiednimi zaleceniami dla poszczególnych krajów (zasadniczo z tymi na lata 2019, 2020 i 2022), jak również z informacjami zawartymi w krajowych programach reform, krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu i ich aktualizacjach dokonywanych na mocy rozporządzenia (UE) 2018/1999, terytorialnych planach sprawiedliwej transformacji, w planach wdrożenia gwarancji dla młodzieży, w umowach partnerstwa i programach operacyjnych.

- Informacje dotyczące spójności z odpowiednimi zaleceniami dla poszczególnych krajów i krajowymi programami reform przedstawiono w sekcji niniejszych wytycznych poświęconej europejskiemu semestrowi.
- Addenda będą musiały być także spójne z działaniami na rzecz gospodarki neutralnej dla klimatu, które zostaną opracowane w ramach terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji.
- Addenda będą musiały być również spójne z umowami partnerstwa i programami operacyjnymi przyjętymi od czasu przyjęcia pierwotnych RRP. Biorąc pod uwagę fakt, że wszystkie państwa członkowskie są w trakcie finalizowania swoich umów partnerstwa (lub już je sfinalizowały), powinny one wyjaśnić, w jaki sposób nowe lub zmienione działania w ramach RRP oraz realizacja programów w latach 2021–2027 ⁽¹¹⁾ się uzupełniają, uwzględniając możliwość przesunięcia środków zgodnie z art. 26 i 26a rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

B) Komplementarność finansowania

Zgodnie z art. 9 rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie powinny przedstawić informacje na temat unijnego finansowania uzupełniającego i (ewentualnego) finansowania dodatkowego zapewnionego lub planowanego w odniesieniu do każdego nowego lub zmienionego działania. Szczegółowe wytyczne dotyczące komplementarności odpowiednich działań przedstawiono w sekcji II pkt 1 na temat rozdziału dotyczącego REPowerEU. Jeśli państwo członkowskie zamierza usunąć lub ograniczyć działanie lub planuje, aby jego finansowanie/realizacja miały miejsce w ramach innego programu finansowania, należy to również wskazać. Ponadto państwo członkowskie powinno informować Komisję o wszelkich zmianach dotyczących pozostałych metod finansowania także w odniesieniu do działań, które były już częścią wcześniej przyjętego RRP.

Podczas wykazywania komplementarności pomiędzy różnymi działaniami w ramach REPowerEU objętymi RRF i nieobjętymi RRF państwa członkowskie powinny wyraźnie wskazać źródła finansowania, np. określając, które działania wspiera się za pomocą instrumentu „Łącząc Europę” – pod warunkiem, że mają status projektu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania – lub funduszu modernizacyjnego. Jeżeli wsparcie tego samego działania pochodzi zarówno z RRF, jak i innych unijnych źródeł finansowania, państwa członkowskie powinny wyraźnie rozróżnić koszty pokrywane z poszczególnych instrumentów finansowania, aby uniknąć podwójnego finansowania.

C) Unikanie podwójnego finansowania

Państwa członkowskie powinny określić w swoich zmienionych RRP, czy zmieniły się warunki wprowadzone w celu zapewnienia komplementarności finansowania i zgodności z art. 9 rozporządzenia w sprawie RRF. W tym względzie wytyczne dotyczące RRP z 2021 r. nadal mają pełne zastosowanie. Jak określono w tych wytycznych i zgodnie z art. 18 ust. 4 lit. r) rozporządzenia w sprawie RRF, w sekcji RRP dotyczącej komplementarności powinno się uwzględnić ustalenia, które mają na celu uniknięcie podwójnego finansowania w ramach RRF i innych programów unijnych. Działania wspierane z RRF mogą otrzymać dodatkowe wsparcie z innych funduszy UE tylko wtedy, gdy takie wsparcie nie pokrywa tych samych kosztów. Oceniając zgodność z tym warunkiem, państwo członkowskie musi wziąć pod uwagę dwie cechy odróżniające RRF od większości innych programów unijnych:

⁽¹¹⁾ Zasady występowania o przesunięcie środków między RRF i funduszami w ramach polityki spójności przedstawiono w części 1.

- RRF jest instrumentem opartym na wynikach, w ramach którego finansowanie nie jest powiązane z kosztami, lecz wypłacane w ratach po pomyślnym osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych. Każdy RRP zawiera jednak oszacowanie kosztów, z którego jasno wynika, która część działania i związane z nią koszty są wspierane z RRF. Kamienie milowe i wartości docelowe powinny zatem odzwierciedlać jedynie działalność wspieraną z RRF. Fundamentalne założenie, że koszty te są pokrywane z RRF, pomaga uniknąć sytuacji, w której do pokrycia tych samych kosztów wykorzystane zostanie wsparcie z innych funduszy unijnych.
- Zgodnie z art. 22 ust. 1 rozporządzenia w sprawie RRF beneficjentami RRF są państwa członkowskie, a nie ostateczni odbiorcy funduszy, tacy jak osoby fizyczne lub przedsiębiorstwa. Państwa członkowskie są jednak odpowiedzialne za zapewnienie, aby żaden odbiorca końcowy nie otrzymał środków finansowych przekraczających jego rzeczywiste koszty oraz aby żaden odbiorca końcowy nie pokrył tych samych kosztów z różnych źródeł finansowania unijnego.

D) Realizacja

Ramy realizacji poddano ocenie podczas przyjmowania pierwotnych RRP i zakłada się, że podczas realizacji zmienionych RRP państwa członkowskie będą nadal opierać się na tych samych ustaleniach. Wszelkie proponowane zmiany w ramach realizacji powinny być jednak wyjaśnione.

Jeżeli państwa członkowskie napotkały dotychczas trudności w realizacji swoich RRP (na przykład związane z brakiem zdolności administracyjnych, niewystarczająco rozwiniętym systemem informatycznym lub niewystarczająco jasnymi uprawnieniami odpowiedzialnych organów), zachęca się je, aby w sposób aktywny ponownie przeanalizowały obowiązujące ustalenia w celu zwiększenia ich skuteczności. Zachęca się państwa członkowskie również do przedyskutowania z Komisją zebranych dotychczas doświadczeń w celu ustalenia, czy jakiegokolwiek zmiany w ramach realizacji mogą przyczynić się do sprawniejszego przeprowadzania reform i inwestycji.

Jeżeli państwo członkowskie zmienia swój RRP, aby skorzystać z większego maksymalnego wkładu finansowego lub z wniosku o pożyczkę, powinno wykazać, że organy odpowiedzialne za koordynację i realizację planu mają wystarczające możliwości administracyjne i odpowiednie uprawnienia.

Wytyczne dotyczące RRP z 2021 r. pozostają aktualne również w odniesieniu do korzystania z Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI) w ramach RRF. Państwa członkowskie mogą korzystać z TSI również na potrzeby realizacji inwestycji i reform zawartych w rozdziale dotyczącym REPowerEU. Państwa członkowskie proszone są o wskazanie, że zamierzają skorzystać z art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF w ramach konkretnej reformy lub inwestycji, której dotyczyłoby wsparcie techniczne. Jeżeli państwo członkowskie zwróciło się lub zamierza zwrócić się o wsparcie horyzontalne w ramach TSI w związku z realizacją RRP, np. w zakresie działań komunikacyjnych, zachęca się je do wskazania tego w tej sekcji.

E) Proces konsultacji

Państwa członkowskie powinny przedstawić podsumowanie procesu konsultacji przeprowadzonego zgodnie z ich krajowymi ramami prawnymi przed przedłożeniem zmienionego RRP lub addendum. Proces konsultacji powinien być współmierny do skali zmian wprowadzanych w RRP. Na przykład zmiany odzwierciedlające nieznaczną modyfikację alokacji finansowej nie wymagają takiego samego procesu konsultacji, co w przypadku występowania o znaczną kwotę pożyczki.

Ponieważ zakres konsultacji przeprowadzonych podczas przygotowywania pierwotnych RRP był zróżnicowany, w szczególności mając na uwadze sytuację nadzwyczajną związaną z COVID-19, zachęca się państwa członkowskie do zwiększenia efektywności tego procesu, jeżeli zmieniają swój RRP. Powinny zapewnić, aby w opracowywaniu, realizacji i monitorowaniu wszelkich nowych lub zmienionych działań udział wzięły zainteresowane strony, w tym władze lokalne i regionalne, partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe oraz, w stosownych przypadkach, zainteresowane strony z sektora rolnego, zgodnie z krajowymi ramami prawnymi, w odpowiednim czasie i w znaczący sposób.

Realizacja niektórych działań może wymagać od państw członkowskich zawarcia w kamieniach milowych lub wartościach docelowych warunków powiązanych z kwestiami regionalnymi lub lokalnymi, które mają wymiar geograficzny (na przykład poprzez dodanie konkretnych warunków związanych z konsultacjami z władzami lokalnymi i regionalnymi). Mogą również zawrzeć podobne warunki dotyczące konsultacji z partnerami społecznymi oraz, w stosownych przypadkach, z zainteresowanymi stronami z sektora rolnego związanymi z realizacją odpowiednich reform lub inwestycji.

Ważnymi ramami do dyskusji z zainteresowanymi stronami na temat postępów w realizacji RRP, zgodnie z praktyką i zwyczajami poszczególnych państw członkowskich, będzie ponadto europejski semestr. Co więcej, państwa członkowskie mogą wykorzystać krajowe programy reform również do opisanie konsultacji przeprowadzonych do tej pory i przedstawienia w zarysie konsultacji planowanych w przyszłości.

Pomyślne zrealizowanie RRP wymaga zapewnienia silnej podmiotowości na szczeblu regionalnym i lokalnym, a także uzyskania wsparcia ze strony partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

F) Kontrola i audyt

Do zapewnienia pełnej zgodności RRP z art. 22 rozporządzenia w sprawie RRF niezbędne są systemy kontroli wewnętrznej. W tym kontekście oraz w świetle zmian wynikających z modyfikacji RRP państwa członkowskie muszą dokładnie uzasadnić, dlaczego wprowadzone struktury kontroli są nadal odpowiednie oraz, w stosownych przypadkach, w jaki sposób zostaną one wzmocnione w celu zapewnienia odpowiednich zasobów i struktur. W szczególności jeżeli zmieniony RRP zawiera nowe lub zmienione działania, państwo członkowskie powinno wyjaśnić i wykazać, że struktury kontrolne są nadal odpowiednie, lub wskazać, w jaki sposób ich możliwości, w tym personel i procesy, zostaną zwiększone/usprawnione proporcjonalnie do wzrostu skali RRP.

Jeżeli dane addendum nie zwiększa znacząco maksymalnego wkładu finansowego, ale mimo to wprowadza zmiany w porównaniu z pierwotnym RRP, państwa członkowskie proszone są o przedstawienie zaktualizowanych wyjaśnień na temat ustaleń i systemów dotyczących kontroli, w tym systemu repozytorium danych dotyczących odbiorców końcowych.

G) Komunikacja

Państwa członkowskie powinny dalej realizować swoją strategię komunikacyjną, w razie potrzeby aktualizując ją w celu uwzględnienia nowo dodanych reform i inwestycji, aby społeczeństwo było świadome finansowania unijnego, zgodnie z art. 34 rozporządzenia w sprawie RRF i art. 10 umów w sprawie finansowania. Przy składaniu zmienionych RRP państwa członkowskie powinny opisać działania podjęte w celu realizacji tych zobowiązań, aby ułatwić Komisji monitorowanie zgodności z wymienionymi przepisami.

Kampanie informacyjne powinny koncentrować się na zwiększaniu świadomości na temat kluczowych reform i inwestycji oraz na poszerzaniu wiedzy ogółu społeczeństwa na temat RRP i celu tych planów. Zachęca się państwa członkowskie do skoncentrowania działań komunikacyjnych dotyczących RRF na następujących obszarach:

- wyjaśnianie i przypominanie celów RRP danego kraju oraz korzyści dla państwa członkowskiego, jakie z tego planu niego wynikają,
- ilustrowanie praktycznymi przykładami, dlaczego reformy i inwestycje są korzystne dla społeczeństwa,
- zapewnianie wystarczającej widoczności poparcia politycznego dla RRP na wysokim szczeblu,
- informowanie o przełomowych projektach i o tym, że są realizowane w ramach RRF,
- zachęcanie potencjalnych beneficjentów do składania wniosków o finansowanie w ramach RRP,
- przedstawianie ogólnych postępów w realizacji zarówno reform, jak i inwestycji, w tym w formie regularnej wymiany poglądów z partnerami społecznymi, zainteresowanymi społecznościami i szeroko pojętym społeczeństwem obywatelskim.

Komisja jest gotowa pomóc państwom członkowskim w realizacji ich krajowych strategii komunikacyjnych, w tym w zakresie ich zmienionych RRP, również za pośrednictwem sieci Inform EU.

—

ZAŁĄCZNIK

INSTRUMENTY FINANSOWE

Państwa członkowskie mogą zdecydować o rodzaju instrumentu finansowego, jego strukturze oraz doborze podmiotów wykonawczych/podmiotów, którym powierzono wykonywanie zadań, i zachęca się je do przedyskutowania ze służbami Komisji, jakie metody będą najlepsze do zapewnienia, aby instrumenty finansowe zostały wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem, uwzględniając cele działań, istniejące struktury i powiązania z działalnością partnerów.

Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie mają dwie możliwości wykorzystania instrumentów finansowych: albo poprzez przesunięcie środków z RRF do modułu InvestEU państwa członkowskiego, albo poprzez wykorzystanie innych struktur, na przykład struktur krajowych. Warunki związane z obydwojema wariantami opisano w wytycznych dotyczących RRP ze stycznia 2021 r. i omówiono poniżej.

Etap pierwszy: przygotowanie działania: zapewnienie, aby instrumenty finansowe przyczyniały się do realizacji celów RRP, w szczególności poprzez:

- opisanie polityki inwestycyjnej, która ma być wspierana (np. dotyczącej efektywności energetycznej, sieci szerokopasmowych, cyfryzacji MŚP), określającej, w jaki sposób środki z RRF zostaną wykorzystane w ramach danego instrumentu finansowego oraz w jaki sposób jest to zgodne z zakresem i kryteriami oceny RRF, w tym opisanie przedmiotowej niedoskonałości rynku, która stwarza konieczność przeznaczenia środków publicznych na inwestycje prywatne;
- określenie instrumentu finansowego (a zwłaszcza określenie m.in. polityki w zakresie ryzyka/zwrotu pomiędzy RRF a innymi źródłami funduszy w ramach instrumentu finansowego) oraz sposobu, w jaki przyczyni się on do osiągnięcia celów RRP;
- przedstawienie szczegółowej samooceny zgodności z zasadą DNSH i koniecznych zabezpieczeń, które zapewnią przestrzeganie zasady DNSH podczas realizacji działania;
- wskazanie odpowiednich przepisów dotyczących pomocy państwa i możliwego zastosowania ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych oraz powiązanych kryteriów, które muszą być spełnione przez produkty finansowe;
- określenie jasnych kamieni milowych (związanych z utworzeniem i wdrożeniem instrumentu) i wartości docelowych (związanych z rezultatami/wynikami projektów finansowanych za pomocą instrumentu);
- określenie rodzaju udzielanego wsparcia (np. pożyczki, gwarancje, kapitał własny), docelowych beneficjentów (np. MŚP, większe przedsiębiorstwa, PPP) oraz inwestycji (np. innowacje, sieci szerokopasmowe, infrastruktura) w celu wskazania aktywów, które można inwestować;
- ustalenie harmonogramu wdrażania instrumentu finansowego (utworzenie instrumentu finansowego trwa średnio do dwóch lat), w tym inwestycji w gospodarkę realną i powiązanego wpływu;
- opisanie systemu monitorowania służącego do prowadzenia sprawozdawczości na temat wartości docelowych i kamieni milowych określonych w RRP.

Etap drugi: umowa wykonawcza z podmiotem, któremu powierzono wykonywanie zadań, odpowiedzialnym za instrument finansowy

- Aby wdrożyć instrument finansowy, należy zawrzeć umowę z partnerem wykonawczym/podmiotem, któremu powierzono wykonywanie zadań (w przypadku funduszy byłby to zarządzający funduszem w imieniu partnerów), zawierającą zobowiązania wynikające z RRP. Umowa ramowa między państwem członkowskim a podmiotami wykonawczymi/podmiotami, którym powierzono wykonywanie zadań, powinna zawierać wszystkie zobowiązania wynikające z rozporządzenia w sprawie RRF i decyzji wykonawczej Rady w sprawie RRP państwa członkowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem zobowiązań dotyczących pomocy państwa, DNSH, audytu i kontroli, ewentualnych ograniczeń dotyczących beneficjentów.
- Należy przestrzegać odpowiednich przepisów dotyczących pomocy państwa i zamówień publicznych.
- Jeden z pierwszych kamieni milowych RRP może być związany z zawarciem między państwem członkowskim a podmiotem, któremu powierza się wykonywanie zadań, umowy wykonawczej ustanawiającej instrument finansowy lub dostosowującej instrument istniejący (zgodnie z polityką inwestycyjną uzgodnioną w RRP).
- W ramach tego pierwszego kamienia milowego RRP przy składaniu pierwszego wniosku o wypłatę środków państwo członkowskie przedstawi Komisji zasady i politykę inwestycyjną instrumentu finansowego, tak aby można było zweryfikować jego zgodność z RRP.

Wprowadzenie inwestycji do gospodarki realnej przez podmiot, któremu powierzono wykonywanie zadań, lub pośredników finansowych (np. banki komercyjne, fundusze inwestycyjne):

- Wszystkie kolejne kamienie milowe będą powiązane z wprowadzeniem inwestycji do gospodarki realnej przez podmiot, któremu powierzono wykonywanie zadań, lub pośredników finansowych.
  - Po zakończeniu funkcjonowania instrumentu finansowego rezerwy i środki powracające, których nie wykorzystano na pokrycie strat, wrócą do państwa członkowskiego zgodnie z warunkami określonymi w polityce inwestycyjnej i strategii wyjścia dotyczącej instrumentu. Zobowiązanie będzie uwzględniało fakt, że dochody i środki powracające powinny zostać wykorzystane do celów równoważnych.
-